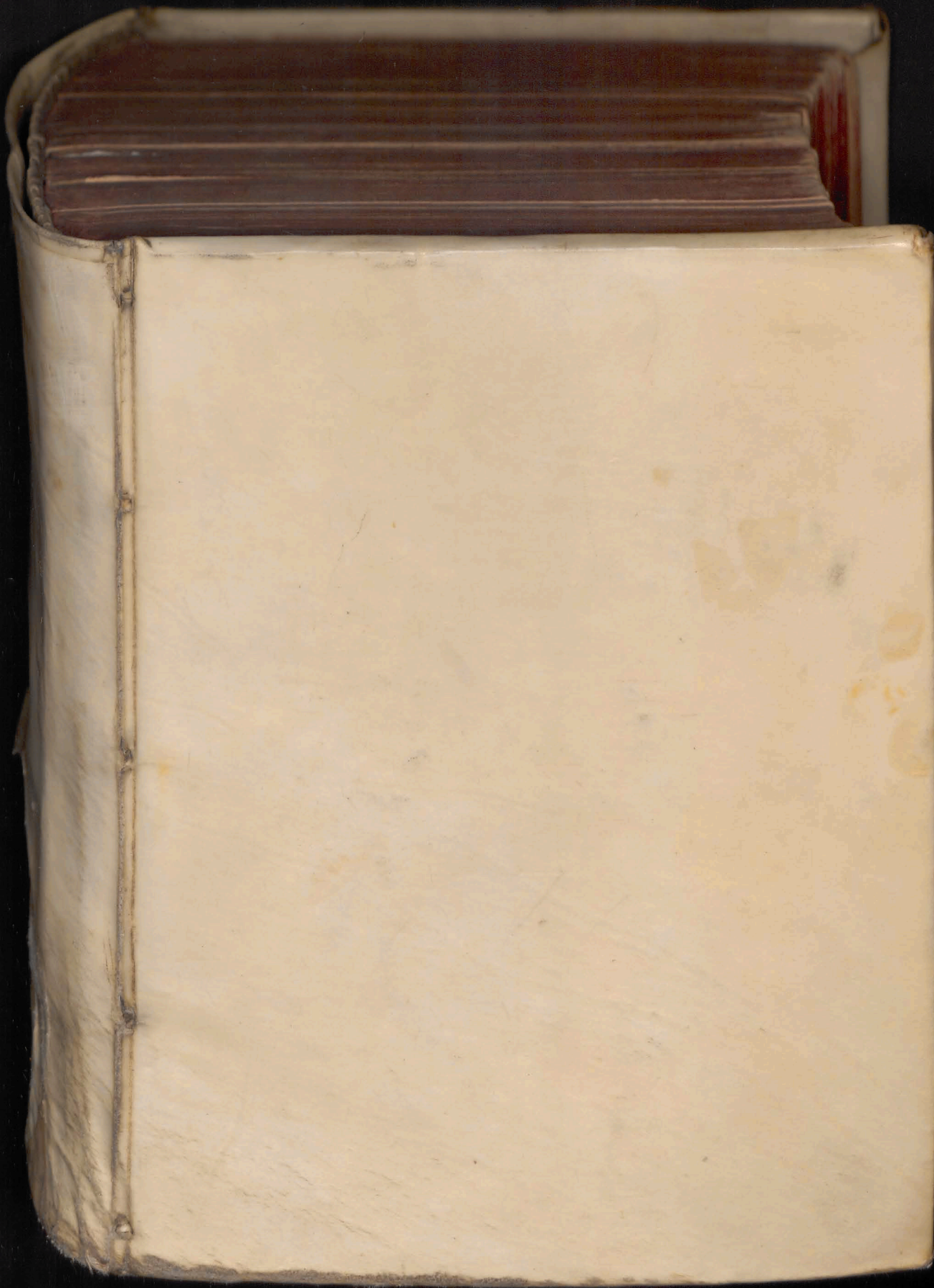

BRAUNHIS

Reconditi sunt
in hoc libro
et perinde

NL 14

Nr 14

80

~~VII E. 9. 58~~

(Nr. 26 fehlt)

DE

JURIUM REGNANDI FUNDAMENTALIUM.

In Regno Poloniæ, ratione & praxi modernâ.

Videlicet

DE

COMITIIS REGNI GENERALIBUS
ELECTIONIBUS REGUM.
JURIBUS MAJESTATIS.

Commentatio brevis & selecta.

Accessit sub Appendice

Legis quamvis &c. de pænâ homicidii non
capitali, moderata exculpato.

Ex Collectaneis

DAVIDIS BRAUNII.

S. R. M. Prussiæ Consiliarii.

Anno MDCCXXII.

COLONIÆ,

Typis THEODOTI BRABEI.

JURIS
REGNI
FUNDAMENTALIA

E XIII 324

DAVIDIS LEALIS

AD BENEVOLUM LECTOREM.

Ationem typis expressi hujus scripti, quod privato studio jam dudum collectum, mihi tantum & meis servaveram, non aliam

B. L. accipe, quàm admonitiones eorum, quibus visum est, de communicatione elaboratarum quæstionum illustrium circa Jus publicum Poloniæ & Prussiæ mecum expo-

stulare. Quandoquidè deductiones laboriosas à doctis Polonis, rerum suarum operosam scrutationem fastidientibus, nusquam expectare, exteris ob librorum harum gentium raritatem nec tentare licet. Propterea longo labore & pretio non exiguo, omnibus Scriptoribus Poloniæ & Prussiæ collectis & lectis, lingvæ morumque utriusque populi apprimè gnarus, utile judicavi, explicatione rerum non cuivis obviarum ex abditis Scriptorum erutâ, notitiam rerum publicarum nostrarum, aut proximè nostris innexarum, mihimet atque filiis illustrare; nunc quoque, quod initio non proposueram, sed ne ab aliis surreptum opus vitiosum prodiret, summum à negotiis publicis, DEO sic volente, nactus otium, revisum aliis harum rerum curiosis communicare. Hartknochio certè, primo ferè de-

deductionum talium diligentissimo collectori, multa defunt; non pauca, in tanto ausu, ex defectu Scriptorum, aut quod in publicis negotiis non fuerat versatus, etiam errata subrepere; plura ab orbitis prioribus nunc recedentia, aut ex impulsu fatorum in deterius prolapsa. Enimverò neque has animadversiones meas ab imperfectione vel errore liberas pronuntio, qui aliis diariis aut actis publicis, præsertim Poloniæ, magis instructis viris, multa supplenda vel corrigenda lubens submitto. Hocce impensius te B. L. rogo, ne rem vel verbum ullum, me convitii prurigne, vel odio cujusdam retulisse & scripsisse credas: ad eâ enim suspicione vel perpetuò allegata verba Scriptorum domesticorum Clarissimæ gentis me liberant. Sicubi delicatas aures quorundam veræ rationes, & argumenta Scriptorum suorum

pul-

)(3

pulsaverint, nisi nimiâ philavtiâ libertatis, ut ipsis periscelides (quod ait Verulamius in Serm. fidel.) pro catenis intolerabiles sint, corrupti; tamen veniam veritatem professo dabunt; quoniam omnis Scriptor ab honestatis, quidni conscientiæ? lege obstrictus est, ne falsa scribat, sed & ne vera reticeat. Quodsi adulari, sicut proficuum, ita laudabile foret, nihil penitus scribere, quàm vitio perniciosissimo quenquam fallere mallet. Proindè temporum malitiam reputans, vix & quasi coactus hæc paucissima nunc Tibi exhibeo. Plura viris doctis, atque illis, qui in hoc orbe Sarmatico negotiis publicis operam navant, scitu digna & utilia editurus, si vera ita scribere permittant, quàm usque ad invidiam gentium omnium ipsi liberè loqui amant Magnanimi Poloni. Vale!

DE

DE
COMITIIS
REGNI
POLONIÆ,
GENERALIBUS.

Origine, Progressu & Catalogo
omnium, quotquot unquam cum Ordine
equestri celebrata sunt, cum actis &
successu eorum.

Deque dubiis & defectibus Constitutionum
& Statutorum Regni.

Commentatio brevis & selecta.

Ex Collectaneis

DAVIDIS BRAUNII,

S. R. M. Prussiæ Consiliarii.

Anno MDCCXXII.

COLONIÆ,

Typis THEODOTI BRABEI.

DE

COMITIS REGENI

POLONIAE,
GENERALIBUS.

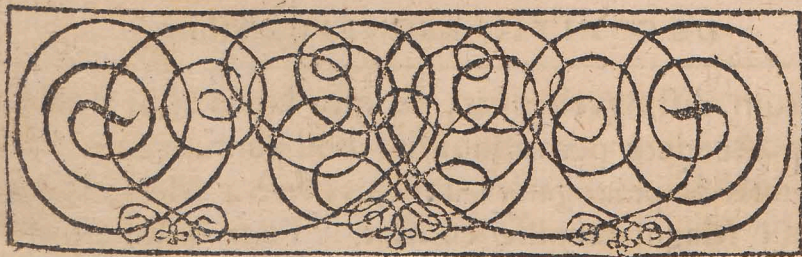
Origine, Progressu & Catalogo
omnium, quosdam antiquam cum Ordine
equestris celebrata sunt, cum actis &
successu eorum.

Postea de his & delectibus Constitutionum
& Statutorum Regis.
Commentatio brevis & selecta.

DAVIDIS BRAHNI.

S. R. M. Præfatus Gothani.
Anno MDCCXXII.

COLONIAE,
Typis THEODOTI BRAHNI.

De
COMITIIS
REGNI POLONIÆ
GENERALIBUS

Origine, Progressu & Catalogo omnium
quotquot unquam celebrata sunt, cum Actis & Suc-
cessu eorum, deque dubiis & defectibus Constitu-
tionum, Commentatio brevis & selecta.

I.

Omitia generalia Regni Poloniæ, in
quibus Rex cum Senatu & Officia-
libus suis provincialibus de Repu-
blicâ consilia habuit, diu fuerunt in
usu, etiam priscis illis Seculis, qui-
bus liberi Slavici & Vinidici populi
sub unius dominatum concessere.

Sed quod plebi Nobilitatis (quo verbo tunc ab Equiti-
bus, Officialibus, & Baronibus, sub titulo gregariorum

A

mi.

militum distinguebantur, de quo latius alibi) ad Comititia accedere permissum sit, hoc demum cum initiis libertatis & prærogativarum ejus, ferè à Morte CASIMIRI Magni coepisse constat. Tum quod emortuâ Stirpe masculâ Piaſtorum, à Successore CASIMIRI, LUDOVICO Hungaro tanquam extraneo, magnas libertates à tributis Regi debitis stipulati essent: Tum quod absentia istius Regis ferè perpetua, sibi in conciliis communibus consulendi, eos invitasset, imò necessitate quadam coegisset. Talis confluxus Nobilium, gustatâ libertate dicendi publicâ quod quemque premeret, circa sæpius mutatas dynastias Regum suorum, abhinc ad præscribendum leges imperandi & limitationem Majestatis futurorum regnantium invaluit.

2 Enimverò Nobilitatem Polonam jam olim cum Palatinis suis, ad comitia eligendorum Principum & Regum convolasse, nemo qui historiam gentis inspexit negaverit. Sed absque jure Status, sub directione Palatinorum & cæterorum Officialium provincialium desideria sua ingerens, nec quicquam disponens vel sciscens. Ad negotia enim publica sententias suas ante tempora Jagellonidum expedire, nullam facultatem habuit, ut quæ a solo Rege cum Senatu expediebantur.

3 Et quamvis apud Laskium in Statuto fol. 8. primi legum Scriptarum collectoris & latoris CASIMIRI M. diploma hisce verbis conceptum legatur:

Ju-

Judiciorum & Legum Regni reformationem & ordi-
 nationem perpetuam, in Conventu generali Vislicia, "
 una cum Prælaris, Baronibus, cæterisque Nobilibus & "
 Subditis Regni esse factam. Nihilominus ex Dlu- "
 gossi Histor. Lib. IX. ad Annum 1347. hujus adeò "
 solennis Conventus Vislicensis descriptione patet; non "
 gregatim neque per deputatos Nuntios Nobiles inter- "
 fuisse, sed nomine Nobilium Capitaneos h. e. Starostas "
 & cæteros Officiales provinciales in illo diplomate "
 intelligi. Ita namque Dlugossus: CASIMIRUS "
 Rex inquit, generalem & grandem, apud Visliciam, "
 oppidum terræ Sendomiriensis, pro die Dominico "
 Latere conventum indicit. In quo convenientibus "
 omnibus Pontificibus, nec non Palatinis, Castellanis, "
 Officialibus & Dignitariis omnium terrarum, adhibi- "
 tis doctis, in lege divinâ & humanâ peritis &c. Sed "
 Nobilitatis ejusve nuntiorum nullam penitus facit "
 mentionem. Nec dubium superest, quin Principes & "
 Reges Polonia summâ potestate, communicato tamen "
 consilio cum Senatu & Officialibus suis inoperaverint. "
 Senatus verò à tempore illati luminis fidei Christianæ, "
 actiones Regum moderatâ intercessione temperaverit, "
 & ubi Regni Salus evidens postulaverit, etiam apelato "
 auxilio provincialium in ordinem redegerit. Proinde "
 donec à LUDOVICO Hungaro, deinde a VLA- "
 DISLAO Litvano, libertates magnas, Senatu coæpe- "
 rant

rante, Ordo equestris obtinuisset, jure Status ad negotia Reipublicæ pacis & belli non accessit.

4. Sed adhuc sub ipso VLADISLAO JAGEL-
LONE & Filiis ejus, Ordo ille equestris, tantum ad
custodiam & præcautionem libertatum recenter acqui-
situm, interesse coepit Conventibus Regni, absque
vocatione Regis accurrens, & si quid habuit, quod jura
acquisita læsisset, per Officiales suos provinciales ad
Regem & Senatum proponens. Anno 1404 demum, ex
insolito casu, quod idem Rex Crucigeris pro liberatione
terræ Dobrynensis, magnum æs deberet, quandoquidem
Privilegiis LUDOVICI Regis & suis ipsius, Nobiles
à tributis liberi pronunciati essent, neque tamen ordi-
narii Regni proventus æri tanto solvendo sufficerent,
pro eo extra ordinem colligendo, Conventus particu-
lares universæ Nobilitati per provincias concessit. Ex
quibus Conventibus provincialibus deputatos nuntios
suos ad comitia Regni generalia Korcinum miserunt,
qui collationem eam à Nobilibus ab Officialibus regiis
persuasam, duodecim videlicet grossorum de quolibet
laneo sive manso laudatam & acceptam esse, sed pro eâ
tantum vice salvis in futurum privilegiis suis, coram
Rege & Senatu declararent. Quæ omnia ex Duglossi
atati illi proximi relatione Lib. X. ad Annum 1404.
,, evidentia sunt. Quocum Cromerus Lib. XVI planè
,, consonat & addit; Particulares Conventus provin-
ci-

ciales tunc primùm haberi , propter rem novam “
coeperunt.

5. Postea in famoso diplomate illo , Unionis M.
Ducatus Litvaniæ cum Regno Poloniæ, unà cum singu-
laribus Privilegiis & indultibus Nobilibus Litvanis in
Hrodlo Anno 1413. dato, idem Rex VLADISLAUS
Statibus Litvaniæ, Lublini vel Parszoviæ cum Poloniæ
Statibus , quoties pro commodo ipsorum visum ipsis
fuerit , convenire facultatem concessit. Qui tamen
Conventus, Senatoribus & Officialibus non Nobilibus,
magisque ad retinendam in unione Litvaniam, quam
ad alia quævis negotia Reipubl. tractanda pertinuit.
Sarnicius enim Annal. Lib. VII. pag. 349. rectè de Con-
ventu illo ait : Nuntiorum terrestrium usus tunc “
nondum obtinuit, Officiales enim terrestres munus “
eorum supplebant.

6. Sub Imperio CASIMIRI III. (qui aliis est IV.)
JAGELLONIDIS autem, cum ob diuturnum bellum
Prutenicum cum Crucigeris, ad tributa extraordinaria
sæpius recurrendum esset, tandem Anno 1469. ex simili
necessitate placuit, ut ex singulis Satrapiis sive Palatina-
tibus minoris Poloniæ bini Deputati ad Comitiam Regni
Petricoviensiam mitterentur, qui decernendi modici tri-
buti cum cæteris Nuntiis ex majori Poloniâ facultatem
provincialium secum asferrent. Hoc itaque tunc “
primum fieri coëptum sic inolevit posterioribus “

„ temporibus, ut sine illis legatis sive Nuntiis terrarum,
 „ nulla comitia legitima haberentur, neque tributum
 „ decerni, ac ne lex quidem ulla ferri posse videatur,
 sunt verba Cromeri Lib. XXVII. ante medium.

7. Invaluit igitur ab eo tempore mos particulare
 Conventuum à Rege, ex necessitate Reip. indi-
 ctorum, & ex iis mittendi Nuntios terrestres h. e.
 Deputatos provinciales, ad Comitia Regni generalia.
 Quorum numerus tamen & loci ubi Nobiles in Provin-
 ciis suis convenirent, demum a SIGISMUNDO I.
 Rege Annis 1515. 1520. 1522. & 1540. definitus
 fuit. Quod ex Vapovii fragmentis ad Annum 1522.
 & ex ipsis Statutis SIGISMUNDI I. legimus.

8. Proinde vetusta Comitia Regni generalia, à
 Rege cum Senatoribus sive Consiliariis & Officialibus
 provincialibus, in locum certum evocatis, bidui vel tri-
 dui spatio celebrata fuerunt. CASIMIRI III. demum
 tempore, equestris ordo, ad sola tributa sciscenda, per
 Deputatos ex conventibus provincialibus comparere
 coepit, sed nullam facultatem in alia negotia Reip. belli
 vel pacis, sese ingerendi habuit, adeoque nec ad pote-
 statem legislatariam accessit. Primus sane idem CA-
 SIMIRUS Rex, Anno 1454. in Nieszawa, lege tali se
 „ Nobilitati obligavit: Item pollicemur, quod nullas
 „ novas constitutiones faciemus, neque terrigenis ad
 „ bellum moveri mandabimus, absque conventionem
 com-

communi in singulis terris instituendâ. Sed Statutum hoc potestatem leges condendi non restrinxit, quam Rex porro in Comitibus Regni generalibus, ex consilio Senatus & Officialium exercuit: Verum hoc voluit, ut si quid de singulis Sarrapiis & districtibus, per Officiales nomine terrigenarum proponeretur onerosum, Rex audire rationes & gravamina, quorum gratia conventus provinciales indixerat, teneretur. Adeoque in formâ querelarum Deputati ex Conventibus provincialibus, negotia sua & quæ salutem Reip. tangere ipsis visa, in Comitibus Regni generalibus ad Regem deferre, de tributis quoque consensum vel dissentium suorum provincialium declarare, aut nullâ potestate consultoriâ sententias dicere, tanto minus intercedere vel vetare potuerunt. Insigne exemplum Dlugossus Lib. XIII. ad Annum 1459. habet, de Ritwieskio Capitaneo Sendomiriensi, deputato Nuntio, terrarum Cracoviensium & universi Regni Nomine, vitia regnandi & damna Reip. in Comitibus Petricoviensibus liberè, sed quod expressè additur, petitionis & querelæ formâ Regi proponente. Qui cum collegis Nuntiis cæteris coram Concilio Regis & Senatus itantes responsionem regiam exceperunt, verbisque & promissis acquiescentes obedientiam Regi suam testati sunt.

9. Certè hoc Rege imperante nulli Nuntii terrarum unquam ad negotia Reip. comitalia vocati, nisi pro

pro tributis, nec Nobiles provinciales aliter quam per
 Officiales & Capitaneos gravamina sua detulerunt.
 Igitur in Subscriptionibus Statutorum, à Rege CASI-
 MIRO III. conditorum, nusquam apud Laskium nun-
 tiorum terrestrium fit mentio. Sed e. g. Confirmatio
 Statutorum Antecessorum ejus Regum in Comitibus
 Petricov. Anno 1451. expedita fol. 82. 87. ita subscripta:
 „ Nos Sbigneus &c. cæterique Prælati & Barones,
 „ Dignitarii, Nobiles & Proceres, in hac Conventione
 „ generali congregati. Quod fol. 92. in Subscriptione
 Statuti in Nieszowa Anno 1454. ita apertius explicatum:
 „ Nos ad instantiam omnium Nobilium Regnicolarum
 „ nostrorum coram Nobis constitutorum, de Consilio
 „ Baronum & Consiliariorum nostrorum; Constitu-
 „ tiones terrarum Regni nostri duximus præsentibus
 „ innovandas, emendandas & reformandas.

10. Verum in confirmatione hujus ipsius Statuti,
 à Rege JOHANNE ALBERTO in Comitibus Petri-
 coviensibus Anno 1496. factâ, jam apud Laskium fol.
 „ 96. legitur: Præclarorum Baronum, Nuntiorum de
 „ singulis terris hic congressorum, universorum Consi-
 „ lio & voluntate confirmandum duximus & confir-
 mamus. Unde error Sarnicii Lib. VII. Annal. pag. 368.
 facile patet, quod Nuntiorum terrestrium ex Provinciis
 ad Comitibus Regni mittendorum institutionem Anno
 1462. factam contendat. Herburtus autem sub titulo :
 Sta-

Statuta pag. 467. de legibus in Comitibus Regni, ex consilio & consensu, post Prælatos, Barones, Nobiles, (hæc Officiales Regios terrarum, ceteri enim Nobiles illis Seculis militum vocabulo in Scriptis publicis appellabantur) nuntiorum quoque terrestrium scitis, alius quàm ad hæc comitia Petricoviensia Anni 1496. ascendere non potuit. Eandem formam postmodum Alexander Rex in Constitutione Anni 1504. & sequentibus pressè servare, atque Nuntiorum terrestrium consensum necessarium ad leges ferendas declarare, coactus fuit.

II. Idcirco SIGISMUNDUS I. Rex, in Statuto suo Anno 1538. de novis Constitutionibus, sine consensu Senatus & nuntiorum terrestrium non faciendis, ad illud Alexandri Statutum provocavit. Hinc Gronovius Lib. II. Descript. Polon. post medium rectè ait; Posteriore tempore, hoc est avorum ferè nostrorum memoria, cum universâ Nobilitate & unâ civitate Cracoviensi, communicata sunt comitia, coeperuntque adhiberi legati Nobilitatis, sive Nuntii terrarum, principio quidem unam ob rem, nempe sciscendi in bellum tributis causa. Deinde verò, cum sive incuriâ Principum, sive Consiliariorum conniventia, multa negligi & Nobilitatis prærogativæ minui viderentur, ad alias etiam consultationes de Republicâ accedere coeperunt, non ut Consilarii, sed ut

„ Monitores Principis & Consiliariorum, ceu Custodes
 „ libertatis & prærogativarum Nobilitatis, ac legum
 „ publicarum. Et idem Cromerus, medio Seculo
 XVI, sub Rege SIGISMUNDO AUGUSTO,
 „ in fine d. Lib. II. de Prussiâ Pol. scripsit; Non ita
 „ pridem, in Prussiâ quoque Nuntii Nobilitatis &
 „ minorum Civitatum (qui tamen diu antea, sub Cru-
 „ ciferis jam ad Conventus pertinuerant, de quo alibi)
 „ in comitiis adhiberi cœperunt, tributis sciscendi
 „ causâ, cujus decernendi potestatem neque Rex ne-
 „ que Consiliarii soli usurpant.

12. Horum itaque Nuntiorum terrestrium potestas,
 à tempore JOHANNIS ALBERTI Regis, pede-
 tentim crevit, donec SIGISMUNDI I. Regis nimia
 lenitas, quâ ad retinendas habenas imperii remissior.
 Majestatem cum illis Nuntiis, incautus publicâ lege
 Anno 1510. communicaret, nam in violatores Nuntio-
 rum terrestrium disertis verbis crimen læsæ Majestatis
 pronunciavit. Abindè jam quis miretur, quod Cro-
 merus Lib. XXVII. cum summo dolore, & augurio
 „ perituræ Patriæ perorare coactus fuerit. Potestas
 „ inquit, instar Tribunitiæ apud Romanos, vel Epho-
 „ rorum apud Lacedæmonios esse cœpit. Qui tan-
 „ tum sibi nostrâ tempestate arrogare cœperunt, ut
 „ nullam rem gravem injussu suo decerni a Rege &
 „ Senatu, aut fieri vellent, & in Senatum atque

Re-

Regem ipsum censuram grandi supercilio sibi sume-
rent. Aluerunt autem eorum hanc licentiam, eo-
que magnitudinis sensim provexerunt, partim Reges
multa ipsis indulgendo, inopiæ fisci sui sive quieti &
otio consulentes, partim potentiores & factiosi Pro-
ceres; Certatim eos præhensare & quasi tibias
inflare, quocunque libuisset incitare soliti, metuen-
dum verò, ne infinita illa potestas, & in licentiam
prorumpens libertas, prostratâ & eversâ regiâ Ma-
jestate, ac authoritate Senatoriâ, summam Reip.
confusionem, & exitialem anarchiam aliquando pa-
riat, aut certè gravi & acerbâ Tyrannide finiatur.
Ubi fusiùs indolens historicus immoderatæ illi libertati,
relegi potest. Quocirca notari meretur; Quam ma-
gnam partem libertatis populus ille in Rep. obtineat,
sine cujus Consensu Reges tributa exigere non possunt.

13. Prudentissimi sanè ac moderati Polonorum
semper questi sunt, quod abusus tribunitiæ tantæ pote-
statis indè profluat, quia nullis legibus circumscripta
aut ullis limitibus definita sit. Sed quod magis mirere,
nec ullâ lege, Jus hocce vetandi, quod tanto motu,
non universo Ordini equestri ejusdemq; legatis collectum,
quod justum esset, sed singulis Nuntiis asserunt, consti-
tutum sit. Sub imperio MICHAELIS Regis, Con-
siliarii & Ministri Regni, in Instructione regiâ legati
ad Conventum Mariæburgum, Statibus Prussiæ Occi-
den-

dentalis, Anno 1672. pro die 5. May assignatum, datâ,
 „ expressis verbis hoc facti sunt verbis hisce : Rumpen-
 „ dorum Comitiorum pruritum nullâ lege innixum, sin-
 „ guli sibi rapiunt, justitiæ nullum habentes obtentum.
 Nec igitur vana laus fuit Nuntiorum Palatinatus Sendomirien-
 sis, in facie Concilii Regni Anno 1668 gloriantium : Nullum usquam exemplum ruptorum à Nuntiis
 suis Comitiorum, in omni retrò historiâ extare. Equi-
 dem Casimirus Zawadski Capitaneus Pucensis, denique
 Castellanus Culmensis, in arcanâ suâ historiâ, quæ de
 Imperio Regis MICHAELIS agit, pag. 95. recitans
 orationem Nuntii Sendomirien-
 sis, in Comitibus corona-
 tionis Anno 1669 infeliciter ruptis, dictam, affert :
 „ ALBERTUM & ALEXANDRUM Reges
 „ legem tulisse ; ut Comitibus Regni non nisi univer-
 „ sorum & singulorum consensu coalescerent, si quis
 „ Nuntiorum terrestrium publico consensui adversus
 „ intercessisset, pro irritis haberentur. Ast diligenter
 excussis legibus istorum Regum, à JOHANNÉ AL-
 BERTO quidem apud Laskium à fol. 96. usque fol.
 110. nullam planè legem, de facultate Nuntiorum ter-
 restrium, quorum tamen Rex iste primus mentionem
 fecit, promulgatam esse inveni. ALEXANDRUM
 verò, in Comitibus Radomiensibus Anno 1555. de non
 faciendis Constitutionibus sine consensu Consiliariorum,
 & terrestrium nuntiorum fol. 115. ita statuisse : Ut
 de-

deinceps futuris temporibus, nihil novi constitui “
debeat, per Nos & Successores nostros, sine NB. “
communi Consiliariorum & Nuntiorum terrestrium “
consensu, quod fieret in præjudicium gravamenque “
Reip. & damnum atque incommodum cujuslibet “
privatim, ad innovationemque juris communis & “
publicæ libertatis. Ex quibus verbis, perindè sicut “
ex illis quæ Confirmationi jurium Regni, sub actu Anni “
1496. fol. 96. præmissa, leguntur, videlicet: Baronum “
ac Nuntiorum de singulis terris hîc congressorum NB. “
universorum consilio & voluntate; Consensus quidem “
communis omnium ordinum Regni, scilicet Regii, Se- “
natorii & equestris, ad legem perferendam necessarius “
elici potest, non tamen potestas singulis Nuntiis data, “
impediendi & abrumpendi consilia publica, à cæteris “
omnibus Nuntiis approbata. Quinimò hoc præterea “
ex lege Alexandri palam sequitur, Nuntium unum aut “
aliquot plures, voce vetandi concilio intercedentes, à “
cæteris Ordinibus Regni justè cogi posse, ut rationes “
intercessionis suæ atque dissensus edant, atque veris “
argumentis probent, quod aliquid decretum vel factum “
sit, in præjudicium gravamenque Reip. & damnum “
atque incommodum cujuslibet privatim, cum innova- “
tione juris communis & publicæ libertatis. Denique “
prima lex CASIMIRI III. in Nieszawa Anno 1454. “
de novis constitutionibus lata, & superius allegata non

quidem in comitiis Regni generalibus, in provinci-
libus tamen conventibus, itidem NB. communem no-
bilitatis conventionem, proindè non singularem per-
sonarum, requirit.

14. Primum exemplum raptorum Comitiorum
generalium Regni, sub SIGISMUNDO I. Anno
1536. alterum mox sub eodem Anno 1545. contigit.
Non sanè nuntii alicujus contradictione & voce vetan-
di, sed à toto ordine equestri, factionibus Senatorum
excitato. Ita enim Bielsky verba polonica de his
Comitiis, Exscriptor ejus Neugebauerus Lib. VII. pag.
„ 563. vertit: Comititia Cracoviæ indicta, ob Ordi-
„ num studia diversa, inque factiones scissa, nullo
„ operæ pretio facta soluta sunt. Sic sub SIGIS-
MUNDO AUGUSTO Rege, Anno 1548. & 1550.
Comititia, discessione plerorumque Ordinum Senatorii
& equestris, sine conclusione irrita facta, referente eo-
dem Bielskio. Porro de Comitiis Anno 1582. Varsoviæ
à STEPHANO Rege congregatis, & ob Severitatem
Regis in nobiles homicidas, & aliorum bonorum
raptores, à Nuntiis Deputatis ruptis, ita Neugebauer
„ ex Bielskio loquitur: Nuntii in proposito suo (avo-
„ candi scilicet causas nobilium a Rege) perstiterunt,
„ & per complures dies disputatione extractâ, fre-
„ quenter in Consilio suo tumultuati sunt: Sic totum
„ tempus Comitii destinatum, consumptum ac tandem
„ rebus infectis & pendentibus discessum.

15. De Comitibus eodem Rege Varſaviæ Anno 1585. irritò ſolutis, aliis quidem verbis idem Neugebauer Lib. X. pag. 752. Sed rem eandem narrat. Itaque, inquit, hi Nuntii Nobilitatis, ne legitimis Comitibus, hujus conventus acta adſcriberentur & nè quid quod hic decerneretur, ratum haberetur, interpoſitâ proteſtatione diſceſſerunt. Aded neque tunc publicè à Nuntio aliquo ſingulari, vetandi voce, comitia ſoluta fuerunt. Propterea Sulicovius Archiepiſcopus Leopoliensis, præſens actûs hujus Spectator, in Commentario rerum polonicarum pag. 169. inquit: Comitibus his nullo operæ pretio, non tam rebus (h. e. contradic-tione & proteſtatione) quàm tempore ipſo lege præſcripto finitis, homines exaſperatis animis domos ſuas repetierunt. Et Neugebauer coævus Scriptor indicat, univerſos Nuntios Ordinis equeſtris, non unum vel duos eorum, poſt diſceſſum jura ſua proteſtatione ſibi ſalva reſervaffe. Nihilominus Januſzovius Lib. I. Parte IV. Tit. 3. pag. 172. vult, Conſtitutiones ab iisdem Comitibus ad Officia caſtrenſia actis inſcribendas miſſas fuiſſe. Quod ego de Drecretis à Rege in cauſis judiciariis & criminalibus nunc latis, ei facile credo, non autem leges publicas h. e. Conſtitutiones fuiſſe, nullibi enim in volumine Conſtitutionum, neu apud Scriptores & Collectores legum, neque ullum Historicum exhibentur, aut tantum indicantur; Niſi con-

concedere velimus, ex fide Januszowii, esse defectum in volumine. Sub SIGISMUNDO III. Seculi XVII^{mi} initiis, usque ad Annum 1615. septem comitia rupta fuere, sed singula totius ordinis equestris commotione & discessu, relictis semper in suo vigore jam sancitis Ordinum ante discessionem, præsertim tributorum scitis. Abhinc usque ad Annum 1637. in Januario, & mox Anno 1639. inde ad Annum 1652. quo unus Nuntius Litvanus hoc primus ausus est, illa binâ Comitia universi Ordinis equestris discordiâ, non rupta sed irrita effluxere.

16. Porro idem supra allegatus Zawadsky d. l. pag. 93. ex Sententiâ Nowomiescii, Nuntii Ravenfis provocat ad legem Anni 1667. quasi expressâ ejus vi ac dispositione, unius intercedentis nuntii protestatione, nulla cæteris Collegis Ordinibusve, in Comitiiis relicta sit activitas. Enimvero in Constitutione istius Anni, imò in nullâ aliâ ante vel post latâ, singulis nuntiis, nobilium, tale jus tribunitium concessum vel approbatum legi potest. Certè Constitutione Anni 1639. pag. 16. Commissarii ex Ordinibus Regni nominati sunt, qui super modo feliciter concludendi comitia Regni deliberarent, quorum Sententias Rex pro futuris conventibus provincialibus communicare, & in proximis Comitiiis Regni ab hoc negotio consilia publica inchoare promisit. Sed in sequentibus Constitutio-

ni-

nibus nulla hujus tanti negotii porrò facta est mentio, quemadmodum curæ tam salutari etiam STEPHANUS & SIGISMUNDUS III. Reges, cum non paucis sapientissimis Patriæque amantissimis Senatoriis equestribusve viris, sine effectui immortui sunt. Præter tories enim repetitam securitatem nuntiorum ad consilia publica venientium & abeuntium, parem Senatoribus atque Ministris Status Regni, h. e. sacrosanctam, in illis quoque Annorum 1659 & 1667. nihil de nuntiorum potestate & jure vetandi constitutum est.

17. Cum denique in Constitutione Anni 1690. pag. 1. omnes anteriores Constitutiones de ordine Comitiorum, h. e. O porzandku Seymowania, articulatim repetitæ simul collectæ sint; De jure tamen vetandi quod singulis nuntiis competat, nulla omnino inserta est dispositio. Quocirca ex hætenus deductis concludere licet: De scriptâ lege toti equestri ordini ac Collegio nuntiorum ejus universo, omnino si quid contra patriæ salutem, innovationem juris communis publicæ privatæque libertatis, & prærogativarum convulsionem fieri viderint, talia voce suâ vetandi impediendi provisum esse. Sed quod ferè cum initio Seculi XVII mi singuli nuntii, plenam illam libertatem vetandi sibi arrogare cœperint, nec tamen nisi gregatim plures simul exercuerint, donec Anno 1652. unus Nuntius Litvanus solus protestatione suâ tota Comitia muta, &
C in

in omnibus etiam ante ruptionem decisus ac scitis otiosa reddere ausus fuit, hoc omninò absque lege expressâ, cum evidenti pernicio consiliorum publicorum, Regibus & Senatui à factiosis primùm extortum, nunc ipso violento & adulto jam abusu in jus aliquod consuetudinarium invaluit. Nec quisquam dubitat, etiam legem talem tribunitiam ab nuntiis equestribus, quodocunque illis libuerit perferri posse, si, quod Starovolscius in suâ Poloniâ pag. 236. scribit: Equestris ille ordo per suos tribunos leges in Comitibus sancit, bella vicinis indicit, foedera cum illis statuit, tributa imponit, cudendæ pecuniæ modum præscribit, & omnem penitus Reip. administrationem in manibus habet. Rex verò cum Senatu tantum judiciis præfidet, & quæ illi concluderint moderatur, nomenque tabulis & Titulum Regium inscribit. Quinimò potestatis tantæ compos factus Ordo ille equestris, deindè jam ad legislatorium jus, nec inscriptionem Constitutionum, h. e. cum Rege & Senatu à se Constitutorum ferre potuit, igitur Anno 1613. 1625. 1640. & 1661. Actorum Comitialium titulum, Uchwali h. e. Plebiscitorum, tanquam equestri non Regis non Senatus Potestate & consensu Laudatorum, ingenti motu evicit, ac restante recessu Comitiorum Anni 1625. clamore & tumultu obtinuit. Sed Annis 1642. 1653. & 1655. vix precibus mitigati Nuntii, utrumque

Titulum Constitutionis & Uchwalì, inscribi permiserunt.

18. Quis inquam rebus jam eousque ad arbitrium nuntiorum devolutis, de potestate Ordinis equestris ferendæ sibi legis, & vocis vetandi cum singulis nuntiis communicandæ, dubitet? Quod tamen hætenus Lex hujusmodi nondum perlata fuerit, non tantum Regem & Senatum, sed multos ex ipsis nuntiis, viros moderatos & futurorum sapienter prospicientes, impedivisse credo; Qui ingentia mala Reipublicæ ex facilitate illâ procaci ruptorum comitiorum suâ ætate experti, simul ne mentione legis hujusmodi propositâ, Regem Senatumque cum moderatioribus civibus, ad præscribendos limites infinitæ hætenus potestatis tribunitiæ tantis studiis incubituros veriti, ut maximâ parte meliorum & patriæ salutaria sentientium in suam sententiam tractis, non solum licentiæ sed & justæ libertati equestri capistrum injiciant, quo tandem ferocia ejus domari possit. Hocce autem omni dubio procul cæterorum catervâ impediante, ex obstinatâ ordinum contentione, quâ commune exitium provocare quàm alteri cedere malint, præsentem Reip. utut tædiosissimum statum tolerare, quàm fatorum vim extremo remedio præmaturare maluerunt.

19. In illo igitur vasto volumine Constitutionum, sive legum Regni Poloniæ, occurrunt nonnulla intri-

catissima dubia. Utrum nempe comitia quædam, de quibus acta supersunt vel non sunt, illo tempore quod Historici exprimunt, celebrata, aut planè non fuerint gesta, licet in ipso volumine eorum fiat mentio? Aut denique si ab omnibus comitiis reverà celebratis, Constitutiones volumini legum insertæ, vel planè deperditæ sint?

20. Videlicet (α) CASIMIRUS Magnus Rex, generalem illum Conventum Vislicia, ad reformationem antiquarum condendasque novas leges Reip. salutare, in omnibus Historicis polonicis legitur Anno 1347. celebrasse. Ita Dlugossus tempori illi proximus Historicus, Lib. IX. Mechovius Lib. IV. Cap. 19. Cromerus Lib. XII. Bielski Lib. II. pag. 230. Sarnicius Annal. Lib. VII. (qui tamen suo an preli vitio Annum 1346. posuit,) Herburtus verò in Chronico suo Annum 1345. fuisse satis oscitanter refert. Qui tamen ipse in Statuto suo latino & polonico, Prilufii errorem exscribens, perpetuò Annum 1368. posuit. Et hi quidem Historici ex Dlugosso circumstantias ejusdem conventus generalis Vislicensis in Anno 1347. exponunt evidenter.

21. Nihilominus primi post Statutum ALEXANDRI Regis per Laskium collectum, Editores Statutorum & Constitutionum, videlicet Prylusius, & qui eum exscripserunt, Herburtus atque Sarnicius,
in

in Anno 1368. celebratum Vislicensem Conventum allegant. Quos tanquam indubitatos auctores, subsequuti Compendiatores constitutionum, eundem conventum cum vel sine adjectione Anni 1368. imitati sunt. Solus Januszovius in præfatione ad Lectorem hunc errorem notavit, dicitque se, cum hoc demùm circa scriptionem Libri V. Partis VI. Tomi sui advertisset, quod nempe nulla Comitua Vislicia nisi Anno 1347. acta fuerint, in sequentibus Libris correxisse. Dignus qui propter hunc & alia loca, præ omnibus Statutorum & Constitutionum Compilatoribus, accurati & diligentissimi referat laudem. Utut in certis locis Prutenicis libertatibus & juribus iniquior fuerit, sed & propterea cum Anno 1601. & 1603. in Comituiis, approbatio editi Statuti ad publicum Statuum consensum, summo studio Mareschalli nuntiorum Ossolinsky promoveretur, contradicentibus legatis Civitatum majorum Prussiae occidentalis, cum honorem non est affecutus, sed inavthenticus cum omnibus cæteris Statutorum editoribus, solo Laskio excepto, mansit. Januszovium verò in assignando vero Anno 1347. Conventui Vislicensi, Zawadskius in Compendio suo Statutorum iisdem vestigiis sequutus est.

22. Præ omnibus cæteris Nicolao Zalaszkowskio crassus hic error remitti absque notâ non potest, quod in vasto suo opere, sub Juris Regni Poloniae titulo,

passim e. g. Lib. I. Tit. 4. Lib. IV. P. 2. tit 5. art. 1, & in pluribus locis expressè, secundum Herburum Annum 1368. Vislicensibus comitiis assignet. Quippe oscitantia talis Viri, Juris Doctoris, qui Patriæ jura systematicè colligere & disponere proposuit, proinde non negligenter ante se errantium loca exscribere, sed laboriosè inquirere debuit, non potest cum bonâ gratiâ tolerari, præsertim cum hujusmodi negligentia huic auctori multum familiaris sit, qui vires ingenii sui in nullo capite intendit, quàm ubi de prærogativis & juribus Cleri in Regno jura & consuetudines congeffit.

23. Proinde jam dubitare non licet, Prilufium, Herburum & omnes eorum Sectatores, qui legibus CASIMIRI M. Vislicæ in conventu generali primâ vice promulgatis, Annum 1368, affinixerunt, insignem errorem errasse. Cum omninò Conventus ille, & Legum polonicarum antiquarum prima collectio, judiciorumque ordinatio, in Anno 1347. celebrata sint, Licet mirere, quod Laskius in editione harum legum, locum quidem sed non annum, quod in cæteris omnibus fecit, adscripserit. Quam Lasky negligentiam non attendimus, dum Dlugossi, qui ante ipsum historiam scripsit, amplissimum habeamus testimonium.

24. Deinde (e) occurrunt loca nonnulla in historicis, inò quod mirum, in ipsis constitutionibus Regni
quæ

quæ Comiticia quædam solenniter celebrata & conclusa fuisse demonstrant, quorum tamen nulla acta, imò ne vestigia quidem nonnullorum in volumine legum publicarum extant. Sic licet præteream insignem defectum & constitutiones nullas Comitiorum, de Annis 1501. 1506. 1518. 1525. 1529. 1533. 1534. & 1542. in volumine, neque in Herburto reperiri; cum tamen ex Cromero, Vapovio, Bielskio, & ipsius Herburti Chronico constet, imò & passim ex sequentibus constitutionibus evidenter probetur, Comiticia Regni in illis annis perfectè conclusa fuisse. Nunc tamen notari meretur, quod Martinus Bielski, Historicus ejusdem ævi, in Chronico Lib. V. pag. 594. in Anno 1552. Comiticia Petricoviæ à SIGISMUNDO AUGUSTO Rege, celebrata, causam illam famosam, inter ordinem equestrem ab Senatorio fulcitum, & Episcopos Regni, de Jurisdictione ecclesiasticâ agitatum, atque à Rege decisam, tum & alia negotia ibi expedita, denique absolutis comitiis Regem Gedanum profectum, luculenter narrat; nihilominus ab his comitiis nulla acta ne quidem Laudum contributionum in Volumine apparet. Quo juxta Bielskii & Orichovii Annal. V. pag. 131. negligentia obiter attendenda est: Referunt enim tale fuisse Regis decretum; solos Episcopos de religione Judices esse debere. Sed alii Historici alteram clausulam ejusdem Regii decreti, quæ Episcopis multum do-

„ doluit, rectè addunt : Ut de religione tantum, non
 „ de honore , capite & bonis cujusdam Episcopis
 „ competeret cognitio. Ita Piascius Episcopus Premisliensis in Chronico pag. 50. editionis Cracoviensis. Cui planè congruit Lucas Gornicki Capitaneus Tiko-
 cin. & Wasilkov. Aulicus familiaris ejusdem Regis, in descript. rer. polon. sub illo Rege pag. 49. Et ne plura relationis hujus documenta accumulem, ipsa praxis usque hodiè talis obtinet, usque adèd ut Anno 1689. Lisinskius Nobilis Litvanus Atheismi ab Episcopo loci ordinario insimulatus & captivatus, judicio comitiorum sisti & judicari oportuit, multum exprobrante ordine equestri Episcopo, quod Nobilem non jure victum, obtentu religionis carceri suo includere ausus fuerit. Præterea idem Gornicki d. l. pag. 114. & 119. etiam Anno 1554. Lublini celebrata fuisse comitia Regni refert, sed quia in loco insolito minus frequentia, Nihilominus ipse & Orichovius quoque dicto Annali V. pag. 132. edit. Dobromil. testantur, in exitu comitiorum illorum Anni 1552. communi scito tributa Stipendiis imperata, nec præterea quicquam memoriâ dignum fuisse actum.

25. Porrò & Constitutiones terrarum Prussiæ Occidentalis, ab Ordinibus Prutenicis in Conventu Graudentinensi die 6. Octobris Anno 1537. sancitæ, à
SIGISMUNDO AUGUSTO Rege, Varsoviæ in

con-

Conventu generali Regni, feriâ tertiâ post festum B. Virginis Mariæ proximâ Anno 1556. confirmationem obtentam ostendunt. Gornicki autem hoc Anno non comitia sed Senatus-consilium tantum à Rege congregatum fuisse innuit. Cui quod alii Historici planè de iis Comitibus silent, acquiescimus, & Titulum confirmationis allegatæ errore vel consulto Comitibus Regni tributum fuisse miramur. Cæterum ab Anno 1550. (nam antecedens Conventus Regni ab Octobri 1548. ad Anni 1549. Januarium mensem, multis in Regem accusationibus & Ordinum expostulationibus extractus, discessione multorum ex Senatu & Nuntiorum collegio irritus factus erat) quo Confirmatio jurium Regni & plurimæ leges perlatæ ac promulgatæ fuere, usque ad Annum 1557. exclusivè, lacuna evidens & non exigua in Volumine agnoscenda est. Nam utut concedamus, leges non alias quam de tributis, in comitiis Annorum 1552. & 1554. (Comitia enim Cracoviensia Anno 1553. tantum ad actum coronationis Reginae CATHARINÆ convocata, nihil præterea egerunt) perlatas fuisse; Nihilominus neque lauda Contributionum ab Ordinibus Regni scita, in volumine apparent. De tali verò defectu Typographi incuriam facile accusarem, nisi Editio ea quam habemus à Petricovio, alibi Doctore Juris appellato, Cracoviæ Anno 1616. sub Privilegio

SIGISMUNDI III. Regis publicè, & sub oculis tot illustrium & doctorum, de Patriis legibus usque ad omnem suspicionem curiosorum Virorum, confecta fuisset. Sed' temporis tanti intervallum, ab Anno rei gestæ, videlicet 1552. usque ad impressionem Typographicam Anni 1616. viris illis, qui curam edendi legum Regni voluminis habuerunt, procul dubio copiam earum sustulerat, cum quibus in defectu illo acquiescere nos oportet.

26. Majus adhuc detrimentum & hiatum videtur pati volumen Constitutionum, testimonio ipsarummet Constitutionum (7) sic constitutio Regis **STEPHANI** de Anno 1581. pag. 381. titulo, Niewiaza rzeka, expressè ad constitutionem Anni 1568. provocat; Et ne quis errorem Typi suspicetur, etiam Januszovius pag. 166. & 798. hocce allegatum ponit, & defectum in volumine notat, in quo nulla constitutio, neu ullus actus publicus de Anno 1568. apparet. Historici quidem illius temporis, Bielski & Gornicki, planè nullam mentionem Comitiorum in Grodno Litvaniæ Anno 1568. celebratorum faciunt. Hic tantum pag. 184 refert, eodem Anno Lublinum in Decembri indicta comitia, usque ad finem sequentis 1569. Anni demùm prorogata fuisse. Neugebauer solitâ sibi oscitantîâ in Anno 1568. Comitîa Petricoviensia ponit, quæ tamen Anno prate-

rito 1567. celebrata fuisse ipsa constitutio in volumine obloquitur. Neque nos Januszovius d. l. & Constitutio Anni 1581. pag. 183. dubitare patitur, Anno 1568. Grodnæ comitia hæc celebrata & conclusa fuisse. Ut proinde defectus hic in volumine Constitutionum nullâ ratione velari posse videatur. Nisi fortè dixeris, comitia illa Grodnæ à Rege tantum cum Ordinibus Litvaniæ celebrata, (quod adhuc illi Regi licuit, præsertim ut Status Litvanos ad Unionem plenariam cum Regno mox sequutam, præpararet,) ideò sancita eorum volumini legum Regni non inserta fuisse. Quinimò Editores Statuti Litvanici, in notis ad textum, aliquoties Constitutiones Grodnenses de Anno 1568, allegantes, non nisi in rebus Litvanicis ad easdem provocarunt.

27. Porro (1) de comitiis Varlaviensibus Anni 1585. ex Historicis coævis, Heidensteinio, Bielskio & Sulikovio, satis evidens est, eadem propter Ordinis equestris & multorum ex Senatorio irritatos, severis judiciis Regis præsertim in Zboroviorum causâ, animos, extracto tempore legibus præscripto, infectis rebus soluta fuisse. Adeoque in volumine legum nullam constitutionem, vel laudum tributorum, aut quemvis actum publicum de illis comitiis reperiri, nemo quærit. Nihilominus Januszovius pro diligentia suâ pag. 172. expressis verbis testatur: Utut comitia “

tunc fuerint irrita, siue non ordine solito conclusa, nihilominus constitutiones illorum ad loca iudiciorum Castrensiū per provincias missæ sunt: Quas tamen nec ipse Januszovius exhibet, & non alia acta eundem intelligere, quàm decreta à Rege & Senatu, in causis potentum homicidii vel violentiæ reorum, res ipsa loquitur, utpotè cum absque consensu Ordinum aliæ leges & tributorum lauda soluto conventu exhiberi non potuerint. Sed hoc inde probatur, cætera acta Regis cum Senatu & Nuntiis equestribus, propter rupta vel irritò finita comitia, simul non corruisse, sed ex Cancellariâ Regni expedita firmitatem suam tenuisse.

28. Sic approbatus à Rege & Ordinibus Regni Tractatus Portorii causâ cum Civitate Gedanensi cœptus, sed plurium gravaminum Civitatis decissionem, Juriumque ad Statum ejus salutarem restitutionem, complexus, ab his comitiis 1585. cum Subscriptione multorum Senatorii & equestris Ordinum, sub Regni Sigillo emanavit. Exitus enim Comitiorum irritus, negotio huic aliisque pluribus nihil nocuit. Quo-juxta Heidensteinii Secretarii tunc Regii, error meritò notandus, qui Lib. VII. Historiæ suæ pag. 216. narrat, quod Gedanenses Tractatum illum propter auctionem Telonii maritimi (injustam sanè & violenter, contra

jus Cardinale Prussiæ extortam) inde à Pacificatione suâ Mariæburgensi, octennium ferè distulerint, neque per tempus Comitiorum Anni 1585. concluderint, sed Regem Cracoviam sequuti Deputati eorum, eousque tractationibus extraxerint, donec tandem Gtodnæ in Febuario Anni 1586 demùm pactionis tabulas cum Cancellario Regni conventas, cum Rege concluderint. Nam acta & recessus Gedanenses restantur, Delegatos Gedanensium in principalibus transactionis suæ punctis negotium Anno 1583. exeunte, sequentique 1584. absolvisse, demùm sub tempus Comitiorum Anni 1585. diploma Regium à Senatoribus & nuntiis equestribus plerisque subscriptum accepisse. Quam relationem veriore Neugebauer, coævus & aulæ præsens Scrip-
tor Lib. X. pag. 741. seqv. gemina planè narratione suâ confirmat. Quod autem Gedanenses adeò inviti lentisque passibus, à cæteris Prussiæ Occidentalis Ordinibus malè derelicti, ad Remissionem Jurium suorum, & totius Provinciæ Cardinalium progressi sint, laudi non odio ipsorum cedit meritò Qui diu post-
hac doluerunt, quod non, sicut Heidenstein fingit, ad annum 1586. rem totam extraxerint, morte enim Regis STEPHANI mox superveniente, moræ suæ magnum præmium, negotii nempè hujus adeò damnosi & præjudiciosi, nondum consummati remissionem à Successore Regis retulissent.

29. Denique legenti Constitutiones Regni, adhuc (2) sequentes videntur occurrere defectus. Videlicet illæ de Anno 1607. pag. 850 & de Anno 1609 pag. 903. & 905. in volumine expressis verbis allegant, seque referunt ad comitia Annorum 1603. 1605. & 1606. quorum tamen nullæ Constitutiones in volumine exhibentur. Quantum quidem ad comitia Cracoviensia Anni 1603. item Varlaviensia Anni 1605. attinet, de iisdem ex Piasceii Chronico ad annos illos docemur, utraque comitia Episcoporum odio in Dissidentes, & equestris Ordinis Suspicionibus in Regem, tanquam Austriacæ domui obnoxium, cum fine termini legalis irrita facta & soluta fuisse. Proindè Constitutiones nullæ ab his comitiis perfectæ volumini inseri potuerunt. Nihilominus Laudum agrarii tributi ex comitiis Anni 1603. in Volumine apparet. Unde Commentariis Prutenicis ferè plus fidei habendum, qui Comitia hæc Anni 1603. non raptæ, sed solis tributis scitis & coram Rege à Palatinatibus declaratis, quia in cæteris articulis publicis Ordinum discordia sopiri nequit, cum Regis assensu benevolè irritò tamen soluta fuisse referunt. Negotium autem Episcoporum contra Dissidentes, quod Litvani summoperè tuebantur, item accedentibus Ordinis equestris in Regem querelis, sequentibus demum Anno 1605. Comitiis causas motus &

rupturæ dedisse. Quod denique Constitutio Anni 1607. pag. 850. allegat, non legem aliquam Ordinum significat, sed tantum instantiam & intercessionem nuntiorum in comitiis Anni 1603. ad Regem, pro tollendo processu a Chmielewskio contra Warszickium, Reipublicæ causâ absentem obtento; quæ absque Constitutione ex actis comitiorum allegari potuit.

30 A comitiis verò anni 1605. neque de subsidiiis in bellum Svericum consiliis absolutis, nuntii terrestres, ex supra allegatis causis discordes, gregatim discesserunt, vid. Piascius pag. 268. Proinde defectum voluminis hîc accusare nequimus. De comitiis Varsoviensibus anni 1606. Lauda agrarii tributi à Palatinatu Kyoviensi, item à Districtu Nurscensi declarata, in constitutione anni 1609. pag. 903. & 905. allegata, evidenter demonstrant, Laudum universale Palatinatum in comitiis anni 1606. factum, sed incuriâ editorum voluminis Constitutionum omissum, vel planè ab actis Regni deperditum fuisse. Qualia Lauda tributorum, utut in cæteris negotiis comitia rupta vel irritò soluta fuissent, tamen propter exercitus conservationem, salutem Patriæ potiore quam odia sua existimantes nuntii sciverunt & integra esse jusserunt. Imò cum anno 1602. nulla comitia fore prævidissent, necessitati publicæ providentes anno 1601. Scorsivo

Lau-

Laudo universali tributa etiam pro sequenti anno 1602. sciverunt & publicarunt, quod in Volumine pag 795. evidenti exemplo posteris, ad rumpenda comitia adeò facilibus suspensum, eos semper in pejus ruentes & per unius nuntii sæpè injustam contradictionem, discedentes, omnia ante acta & sancita comitialia simul irrita facientes admonet. Ab initio enim nuntii terrestres ad sola tributa sciscenda à Regibus admissi, postea jus intercedendi tantum, si quæ damna Reip. aut Privilegiarum suorum vidissent, ideòque totum collegium eorum non singuli obtinuerunt, tributis tamen ad salutem Patriæ salvis. Tandem factionibus Procerum animosiores facti, à primo exemplo unius nuntii, cujus vocem verandi anno 1652. cæteri nimium reveriti, sub titulo pupullæ hujusmodi libertatis, portam petulantibus Patriæ incuriosis filiis imò hostibus, ad quævis audenda, & sæpè ex vili propriæ utilitatis causâ omnium Ordinum consilia, Tributa quoque ultimum Reipubl. conservandæ humanum subsidium sistenda, rumpenda, fatalibusque casibus conculcanda, aperuerunt.

31. Quàm sæpè & quàm acerbè magni aut docti quoque Poloni, in Scriptis suis, cumque iis omnes tam incolyto Regno benè cupientes, tanto abusui libertatis indoluerint, magnaue mala, denique inversio-

nem Status, ex hoc morbo comitiali, Patriæ ominati fuerint, non attinet exscribere, chartasque planctibus onerare, cum legenti historicos & politicos Scriptores Polonos, passim & vix non in singulis libris querelæ hujusmodi occurrant. Unius ex recentioribus Kockowskii luculenti Historici, verba hîc adduxisse sufficiant, qui Climacteri I. Lib. V. pag. 313. Vidimus “ inquit, toties irritos conventus malo publico dissolvi, “ & universorum salutem pendere ab unius civis “ arbitrio, qui si Orator Adolescentulus, aut ambitu “ vel rei privatæ studio actus avarus senex, nullo Suc- “ cessu comitia diffluere & irritò jam Sancitorum “ omnium valore abire ordines coguntur. Proh “ amentiam! DEUS aut priscam Polonis mentem, “ aut efficax aliquod elixir periculosæ huic libertati “ exhibeat!

Certè cum Conventus equestris Ordinis ad Consilia publica bono sui ipsius inventus & Regibus extortus sit, nulla sufficiens ratio cogitari potest, quare non toti collegio nuntiorum, non ex magnâ & Reip. universæ vel libertatibus & Privilegiis suis imminenti damnosâ, sed ex privatâ, sæpè vili, sæpè à factionibus extraneis vel indigenis emptitiâ causâ, uni nuntio licentia rumpendi Comitia, eundemque sub umbone publicæ libertatis & juris vetandi, ab omni

redditione & justificatione causæ tantæ & actionis suæ,
 tutum bonumq; civem esse posse, datum sit. Non sanè
 Regis neque Senatus adeò interest, ut consilia totius
 Reip. facta tecta maneant, (nisi quatenus & ipsi Patriæ
 malis involvuntur) sed primariò Nobilitatis Po'lonæ.
 Ruptura quoque Comitiorum rarò Regi præsertim
 potenti metum vel damnum, sed occasionem ultrò
 præbet, suo arbitrio imperare, cujus exempla in proxi-
 mo ex actis publicis qui non cœcutit, videt. Ut
 adeò non negligenda sit sententia Archiepiscopi &
 Primatis, quam refert Zavadski Hist. arcan. Lib. II.
 „ pag. 92. Eam libertatis licentiam, quod unus nun-
 „ tius potestate instructus esset universos perdendi, &
 „ universi sese adversus unius malitiam impiumve co-
 „ natum juvare & salvare non possent, hoc hostibus
 „ Reip. evulgatum arcanum aliquandò sine armorum
 „ violentiâ Rempublicam debellaturum. Talis liber-
 tatis ipsi Regni Proceres, quam in speciem palàm
 tuentur, in secreto inimici sunt, Idem Lib. VI. pag. 305.
 Ad equestrem igitur ordinem summoperè pertinet, ut
 tandem vitiis illis liberæ vocis excitatus, sapienter ex-
 cogitatis consiliis auscultet, & exitium Patriæ im-
 moderatâ suâ licentiâ toties provocatum, bono ordine
 evitet. Mala quippe Rerumpublicarum priùs ad eos
 pertinent, qui in iis minores sunt. Etiam jugulatâ

Libertate optimatibus parcitur, minorum prima & “
gravissima Servitus est, ex Sententiâ Maximiliani Fre- “
dronis in historiâ HENRICI Regis pag. 145. Et ex “
Sarnicii, in fine annalium: Confusio hæc Reipubl. “
præ tribus gravissimis Dei plagis, fame, bello & peste “
gravissima est.

32. De remediis, quibus absque violentâ Status
præsentis inversione, sine metu perituræ libertatis Nobi-
lium, hoc jus tribunitium à vitiis suis purgari, & ad
Salutem publicam in justas orbitas ab infinitâ suâ licen-
tia reinduci possit, multi sapientes viri, Patriæ aman-
tes, juris publici & vitorum apprimè gnari diligenter
ratiocinati sunt, quidam quoque amplissimè scripserunt.
Prolixè satis Zawadskius, item Fredro, viri Senatorii,
sed qui omnium moderatissimus juxta, ac profundè
rerum publicarum expertus fuit, Author libelli; Roz-
mowa Plebana z Zemianinem, O sposobach zawierania
seymow, Anno 1641. typis impressi: is enim
continuo discursu, multis argumentis remedia proponit.
Quemadmodum illi quoque & plures alii, sua atque
aliorum remedia proposuere, quæ quisquis velit legat,
& si viribus suis non potest, votis tamen bonorum civi-
um conatus juvet. Mihi in promptu collecta habenti,
tamen tædium incessit ea frustra recoquere, quorum
nullum Successum, vel unica hæc Zawadsky in Histor.

Arcan. Lib. 3. pag. 105. & 128. narratio sperare finit.
 Nimirum quod cum Anno 1670. sub Rege MICHAELE,
 ordine equestri tot ruptorum comitiorum jam pertæso,
 „ Nuntii ipsimet sese sacramento solenni obstrinxissent;
 „ de non convellendis convitiis illis, & si publica ita ne-
 „ cessitas fataque ferrent, ut quis in eum ausum discin-
 „ geret conscientiam, non in conclavi nuntiorum, sed
 „ in Senatu eâ temeritate uteretur (tanquam coram
 „ totâ Republicâ) dareturque spatium Reipubl. fatali
 „ periculo obviam eundi. In quantum verò in atrio
 „ Libertatis eo furore præceps & contumax uteretur,
 „ non ideò cæteris facultas eriperetur statuendi de
 „ Republicâ, neque Marschallus equestris à munere
 „ distribuendarum vocum cessaret, exceptis judicio-
 „ rum causis, in quibus valere deberet ejusmodi pro-
 „ testatio. Nihilominus paucis post diebus Zabro-
 krzycius, nuntius ex Palatinatu Braclaviensi, factione
 Magnatum corruptus, sacramenti sui immemor, frivolo
 prætextu statim ex Senatu regrediendi ad Conclave
 nuntiorum, utut toties exoratus ab Episcopis, tandem
 illustri deputatione Senatorum a Rege monitus fuisset;
 „ quod illa tecta, illosque sacros parietes, qui quon-
 „ dam Majorum modestiæ virtutisque testes fuerant,
 „ prostitutæ licentiæ & pravitatis studiis obtentu.
 „ sumeret, tamen præfractè comitia rupit, non Regi,
 non

non Senatui , sed ipsi nuntiorum collegio retardatum regressum ad suum conclave exprobrans. Quis talia legens de remediis salubribus finiendorum consiliorum Reip. non desperet ?

33. Progredior potius ad pertexendum Catalogum omnium Comitiorum Regni Poloniæ , à tempore, quo nuntiis terrestribus Nobilitatis , à Regibus non satis cautis & futura prospicientibus , facultas in comitiis de quibusvis negotiis Reip. cum Rege & Senatu consentiendi concessum fuit. Multum sanè hic index facit ad cognitionem formæ hujus Reip. & gestorum principaliorum in comitiis , ex quibus denique initiis ordo equestris ad tale fastigium Majestaticum, universis populis terræ admirandum & invisum, ipsisque Poloniæ proceribus & cæteris moderatis sapientibusve formidandum , enixus sit. Quanto labore mihi hæc collectio ex universis voluminibus Scriptorum confliterit , omnes rem tantam intelligentes videbunt , omnibusque in hoc Orbe Sarmatico negotia publica tractantibus exteris indigenisve summoperè utilem, nulli a quoquam tentatam , æstimabunt ; Quibus simul, ut ad bonum publicum tanti Regni vicinorumque Statuum , benè utantur , apprecor !

Annus	Locus	Succellus	JOHANNE ALBERTO , Rege.
1496.	Petricoviæ	Integra.	Onfirmatio Statutorum Parentis, & alia nova cum Senatu & Nuntiis terrestribus sancita apud Laskium fol. 96. 110.
1499.	Vilnæ	Integra.	Status Litvani, solam Litvaniæ Unionem cum Regno, hucusque à VLADISLAIS JAGELL. Regibus dilatam, confirmarunt Laski fol. 130.
1499.	Cracoviæ	Integra.	Rex à morbo liberatus, Cracoviæ, quò indictus Conventus Petricoviæ, ob Regis absentiam, limitatus fuerat, foedus cum fratribus perfecit. Cromerus ad eum Annum, item Recessus Prutenici.
1501.	Petricoviæ	Integræ.	Foedus cum Tataris, induciæ cum Turcis, & metu Stephani Moldavi, quocum Rex non necessario bello malè rem gesserat, Petro filio Antecessoris illius Eliæ, exuli, suppetias petenti, caput amputatum. Cromerus.
ALEXANDRO Rege.			
1501.	Petricoviæ	Integra.	Electionis ALEXANDRI, Ducis M. Litvaniæ.
1501.	Cracoviæ	Integra.	Coronationis ejusdem Regis. Cromer. Lib. 30.
1503.	Petricoviæ	Integra.	In absentia Regis apud suos Litvanos, Fratre Regio Friderico Cardinali, gubernatore Regni, à Proceribus & Nuntiis quatuor leges latæ, à Rege dein confirmatæ, quas exhibet Laski fol. 111.
1504.	Petricoviæ	Integra.	Rex cum Senatu & Nuntiis terrestribus statuta quædam condidit, Laski fol. 112.

Annus	Locus	Successus	
1505.	Radomiæ	Integra.	Constitutiones novas cum iisdem ordinibus fecit, quas Laski fol. 115. & seqv. exhibet. Ex iisdem Comitibus Rex diploma dedit, quo Laskio Cancellario Regio collectio & editio omnium Statutorum & Privilegiorum commissa fuit. Quod Laskius in Capite Libri & in fine s. Conclusionem fol. 67. exhibet.
1506.	Lublino	Integra	Ubi de loco digniori in Comitibus, item de bonis ecclesiasticis ad expeditionem bellicam obligatis, inter Episcopos & Senatores seculares certatum. De monetâ quoque cudendâ, & præsidium Russiæ rubræ decretum, Cromerus.
SIGISMUNDO PRIMO , Rege.			
1506.	Petricoviæ	Integra.	Electionis, post obitum ALEXANDRI, Vapovius.
1507.	Cracoviæ	Integra.	Coronationis. Constitutiones quoque nonnullæ cum ordinibus factæ, quæ in Statuto SIGISMUNDI II. exhibentur. Ibidem Diploma, quo Rex ille editum, iussu ALEXANDRI Regis, Librum Statutorum & Privilegiorum per Laskium confirmavit. Quod Lasky in fine operis. adjecit.
1509.	Petricoviæ	Integra.	In recessibus Prutenicis annotata.
1510.	Petricoviæ	Integra.	Leges variæ sancitæ, quæ in Statuto SIGISMUNDI I. continentur.
1511.	Petricoviæ	Integra.	Leges itidem sancitæ, vid. d. Statutum.
1515.	Cracoviæ	Integra.	Iter Regis Viennam ad Cæsarem decretum, quod refert Vapovius.
1516.	Miclecy.	Integra.	Rege in Litvaniâ absente, Senatus ratio.

Annus	Locus	Succellus	tione Tatarorum incurfantium limites Regni convenere, & securitati providerunt, Vapovius.
1518.	Cracoviæ	Integra.	Tributum ad biennium scitum, & alia ordinata. Sed in Statuto illo SIGISMUNDI I. defectus est. Vapovius & Bielsky narrant.
1519.	Petricoviæ	Integra.	Leges variæ sancitæ, quæ in dicto Statuto.
1520.	Bydgosciæ	Integra.	Leges variæ promulgatæ, in d. Statuto.
1520.	Therunii	Integra.	Ibi Statutum de captivitate Nobilium in civitatibus in recenti crimine, quod in constitutione Anni 1538. exhibetur, sancitum fuit. Herburtus quoque pag. 252. Legem horum Comitiorum, de laboribus Subditorum hebdomadalibus allegat. Sed Statuti SIGISMUNDI I. volumen h. a. deficit.
1523.	Petricoviæ	Integra.	Leges variæ, Ordinatio processus, & de citationum inscriptionumque formulis sancitæ, vid. d. Statutum.
1525.	Petricoviæ	Integra.	De his nihil in d. Statuto, neque in Herbuto. Bielski narrat.
1527.	Cracoviæ	Integra.	Leges variæ promulgatæ, vid. in d. Statuto.
1529.	Petricoviæ	Integra.	Electio SIGISMUNDI AUGUSTI Regis, vivente Patre. Vapovius & Bielski. Sed etiam apud Herburtum pag. 159. in diplomate liberæ electionis horum Comitiorum fit mentio. In Statuto SIGISMUNDI I. nihil est.
1530.	Cracoviæ	Integra.	Coronatio SIGISMUNDI AUGUSTI. Herburtus pag. 157. seq. exhibet diploma liberæ Statuum Regni Electionis, ex his Comitibus. In volumine Statutorum SIGISMUNDI I. nihil,

Annus	Locus	Succellus	
1532.	Cracoviæ	Integra.	Leges multæ fancitæ, quæ in d. Statuto sunt.
1533.	Petricoviæ	Integra.	Turbulenta. Nuntii enim ceteri, absque Palatinatibus majoris Poloniæ absentibus, nisi & hi in futuro conventu suo provinciali consenserint (quod postea factum) tributum nullum sciscere voluerunt. Malo exemplo. Vapovius & Bielski, Statutum nihil habet.
1534.	Petricoviæ	Integra.	Absente Rege in Lituaniâ, Senatus cum Nuntiis laudum Tributorum & alios Articulos scivere, quos Regi ad approbationem miserunt. Bielski narrat. Statutum dictum & Herburtus nihil habent.
1536.	Cracoviæ	Irrita.	A die 28. Novembris ad d. 12. Martii Anni sequentis extracta. SIGISMUNDUS AUGUSTUS super Juribus Regni juravit, & alia multa negotia acta. Tandem discessu plerorumque Nuntiorum absque ordine soluta. Bielski refert. Nihilominus Herburtus pag. 112. 114. & 226. leges ibi promulgatas exhibet. Usque adeò, licet malè finitis Comitibus, ante Sancta viguerunt.
1537.	Leopoli	Rokosz.	In expeditione generali Nobilitatis adversus Moldavum, omisso externo hoste, factiones Magnatum, bonitate Regis abutentiam, rokosz excitarunt. Orichovius & Bielski. Hic secundus numeratur ab illo cruento rokosz sub Ludovico Anno 1380. ad Gliniany. De quo Piascius ad Annum 1606. p. 280. Kochowski Climact. I. Lib. 6. & alii, sed tantum ex traditione, absque auctore antiquo, referunt.
1538.	Petricoviæ	Integra.	Leges ibi variæ fancitæ cum Tributis.

Annus	Locus	Succellus	vid. Statutum SIGISMUNDI Primi.
1539.	Cracoviæ	Integra.	Laudum tantum tributorum cum dispensatorio in d. Statuto apparet. Sed Herburtus multas Constitutiones ex his Comitibus allegat, pag. 4. 49. 110. 127. 193. 230. 243. 268. 271. 295. 408. 410. 485. 495. 514. 522. & 548. quas, qui statuti illius Volumen supplere voluerit, inde colligere potest.
1540.	Cracoviæ	Integra.	Revisis Statutis & Constitutionibus Regni, oblivione seu (ita scribitur ibi) imprudentiâ, ommissa Constitutio Anni 1538. d. Statuto adscripta. Sed Herburtus præterea multas leges ex his Comitibus exhibet, pag. 43. 44. 45. 71. 90. 91. 110. 125. 168. 171. 173. 208. 276. 278. 304. 309. 310. 434. 466. 494. & 496. Etiam Constitutio Anni 1611, harum Legum mentionem facit.
1542.	Petricoviæ	Integra.	Absente Rege, per ejus Delegatos atque Senatum & Nuntios, varii Articuli & Tributum agrarium scita. Statutum filet, & Herburtus. Bielski narrat.
1543.	Cracoviæ	Integra.	Multæ leges his Comitibus perlatae, quas Herburtus pag. 5. 15. 28. 59. 84. 85. 88. 92. 93. 96. 139. 144. 146. 162. 166. 181. 186. 193. 209. 210. 255. 282. 294. 295. 310. 315. 370. 371. 397. 406. 409. 453. 473. 486. 492. 494. 498. 501. 505. 517. 523. 546. & 547. exhibet. Statutum dictum iis caret. Bielski etiam Laudum agrarii tributi in iis scitum addit. In Confirm. jurium Anni 1550. pag. 8. Statuti hujus Anni 1543. quoque fit mentio.
1544.	Petricoviæ	Integra.	Leges variae circa defensionem Regni con-

Annus	Locus	Succellus	contra Turcorum potentiam, & de expeditionibus bellicis sancitæ, quas Statutum SIGISMUNDI I. non habet, sed Herburtus à pag. 37. ad pag. 41. exhibet. vid. Bielski.
1545.	Cracoviæ	Irrita,	Factiones Magnatum discessu plurimorum utriusque Ordinis dissolverunt. Bielski. Tamen Herburtus pag. 26. seqv. Lustrationis ordinationem ex his Comitibus exhibet, quæ licet malè finitis Comitibus, legis obtinuerat vigorem.
SIGIMUNDO AUGUSTO Rege, mortuo Patre.			
1548.	Petricoviæ	Irrita.	A die 18. Octobris, ad d. 1. Januarii a. seqv. extracta, tandem ob Conjugium Regis clandestinum cum Radzyvilowna, sine conclusione soluta; Quia Rex ab Ordinibus ad dimissionem uxoris exorari nequii. Sed Rex literis ad provinciales, animos bonis verbis delinivit. Nihilo minus Herburtus pag. 429. Articulum de non negligendo Regi Senatus consilio, ab his Comitibus exhibet.
1550.	Petricoviæ	Irrita.	Confirmatio tantum jurium Regni, & exorbitantiarum correctio, Regis diplomate promulgata. In volumine Constit. pag. 1. Factiosi autem, gregatim iterum abeuntes, solverunt. Bielski.
1552.	Petricoviæ	Integra.	De Jurisdictione Episcoporum magni cum Secularibus Statibus motus à Rege sopiti. Laudum quoque Tributi scitum, quæ tamen omnia cum cæteris Actis in Volum. Const. deficiunt. Bielski vid.
1553.	Cracoviæ	Integra.	Coronatio tantum Regina CATHA-

Annus	Locus	Successus	RINÆ peracta, sed in Volumine nulla acta sunt. v. Bielski.
1554.	Lublino	Irrita.	Ob locum insolitum, absentia plurimorum ex Statibus, nulla. Bielski.
1557.	Varaviae	Integra.	Variae leges sancitae, quae in Volum. p. 9. vid.
1558.	Krasnista-viae	Irrita.	Ob locum insolitum plane infrequentia & nulla. Bielski.
1562.	Petricoviae	Integra.	A die 22. Novembris, ad d. 20. Martii Anni seqv. De executione legum in Possessores bonorum regalium. Item de quartâ proventuum illorum in usum belli, & alij Articuli sanciti. Volum. pag. 13.
1563.	Varaviae	Integra.	Ex decreto praecedentium Lomziae designata, inde Varaviam translata, a die S. Martini ad d. 1. Aprilis Anni seqv. varia circa Unionem plenariam M. Ducatus Litvaniae, & angarias, agrariaque tributa sancita. in Volumine Const. pag. 38. Limitata quoque haec Comitia pro die S. Johannis Parczoviam, ad negotium unionis Litvaniae, pag. 44.
1564.	Parczoviae	Irrita.	Ex limitatione praecedentium, sed nihil hic conclusum, ideo Volumen hic vacat ab ullis actis.
1565.	Petricoviae	Integra.	Multae hic leges sancitae, quae Volum. pag. 83. exhibentur.
1566.	Lublino	Integra.	Recessus tantum Conventus hujus in Volum. pag. 124. quia ob absentiam Lituaniae Statuum praeterea nihil actum.
1567.	Petricoviae	Integra.	Constitutiones aliquot sancitae, Volum. pag. 128.
1568.	Grodnae	Integra.	Allegantur in Constit. Anni 1581. & a Januszovio. Sed tantum cum Statibus Lituanis celebrata, in Ordine ad Unionem plenariam cum Regno. Ideo in Volum.

Annus	Locus	Succellus	lumine Constit. Regni defunt acta hæc, tamen ad Statutum Lituaniæ allegantur.
1569.	Lublino	Integra.	Nunc demum Unio totalis M. D. Lituaniæ cum Regno, item Ducatum Podlachie, Volhyniæ & Kyovie perfecta. Quæ diplomata; item Ordinatio curulis Senatus ex utrâque gente; item Laudum Tributi agrarii in Volum. pag. 149. seqv. apparent. Tunc etiam à Rege Duci Prussiæ ALBERTO FRIDERICO investitura solennis concessa.
1570.	Varſaviæ	Integra.	Ordinatio quartæ ex bonis regalibus perfecta, in Volum. pag. 205.
1572.	Cracoviæ	Integra.	Unio capturalis Senatûs Regni, post mortem Regis. Vol. pag. 207.
1573.	Varſaviæ	Integra.	Convocatio Ordinum Regni in Januario ad Ordinationem futuræ electionis, in quâ Confœderatione, pax inter Dissidentes de Religione Romanâ servandâ, unanimi omnium Statuum Consensu sancita. Vol. pag. 208.
1573.	Varſaviæ	Integra.	Electionis d. 6. Aprilis, item Laudum Contributionis. Notificatoriæ de electo Rege, & Articuli Pactorum conventorum in Majo perfecta. In Volum pag. 120.
HENRICO Rege.			
1574.	Cracoviæ	Integra.	Coronatio cum Articulis pactorum conventorum, in Vol. pag. 227.
1575.	Varſaviæ	Scissio.	Post discessum Regis in Galliam, tandem publicato interregno, nunc Regina ANNA, SIGISMUNDI Primi Filia, cum STEPHANO, Transylvaniæ Duce, jungenda, eliguntur. Pars alia MAXIMILIANUM Cæsarem Regem di-

Annus	Locus	Succellus	dixit. Illius literæ Significatoriae in Vol. pag. 230.
1576.	Andrzeio- via	Integra,	Laudum universale defensionis Statu- um. Item Confirmatio Electionis STE- PHANI h. e. Proparcie, in Volum. pag. 235.
STEPHANO Rege.			
1576.	Cracoviae	Integra.	Coronatio peracta, & post significato- rias, Juramentum Regis, atque Pacta con- venta, Confirmatio Articulorum singu- larium, HENRICO Regi oblato- rum, item Confirmatio Jurium & Privilegio- rum generalis, item Approbatio Laudi Andrejoviensis Statuum, Consensus eo- rundem belli in obstinatos, Regem non agnoscentes, denique nonnullæ leges san- citæ, in Volum. pag. 247. seqv.
1576.	Torunii	Integra.	De Actis illorum, tantum Excepta & Consuetudines Masovia, item Univer- salia literæ Regis de Angariis agricola- rum & Oppidorum, Volumini inserta pag. 297.
1577.	—	—	Tantum provinciales Conventus à Re- ge, Gedanum oppugnante, propter neces- sitates publicas, ad sciendum Tributum indicti, Regi potestatem jubendi Tributum per literas universales fecere, in Volum. pag. 315.
1578.	Varfavia	Integra.	Judicia Tribunalitia Regni, jam antea excogitata, nunc tandem ordinata, & va- riae leges sancitæ, atque Tributum. Vol. pag. 325.
1580.	Varfavia	Integra.	Nihil actum, præter Tributi Agrarii scitum, pag. 356.

Annus	Locus	Succellus	
1581.	Varſaviæ	Integra,	Multæ Leges perlatae & Tributa ad biennium ſcita, pag. 372. Mareſchallus h. e. Director Nuntiorum, STANISLAUS PRZY- IEMSKI primus Historicis memoratur. vid. Bielski. In Volumine adhuc de eo nihil.
1582.	Varſaviæ	Irrita.	Turbulenta, ob rigorem judiciorum Regis inexorabilem, tandem à plerisque Nuntiis ſoluta. Mareſchallus Nuntiorum SVENTOSLAUS. ORZELSKI. Bielski. & Neugebauer.
1585.	Varſaviæ	Rupta.	Ob decollatum Zborovium homicidii cauſa proſcriptum, rigorem Regis adverſus fratres ejus & Czarnkovium perduelles, poſt expedita quædam negotia publica, proteſtatione totius Nuntiorum collegii, ſolenniter rupta. Mareſchallus Nuntiorum SBIGNEW OSSOLINSKI. Bielski.
1587.	Varſaviæ	Integra.	Convocatio generalis Ordinum, mortuo Rege, in Martio. Mareſchallus Nuntiorum STANISLAUS UCHANSKI, abſque ullâ prærogativâ, inter Nuntios cæteros ſubſcripſit. Volum. pag. 406. & 418.
1587.	Varſaviæ	Sciſſio,	Electio in ſciſſione, unâ parte SIGISMUNDUM, Sveciæ Principem, alterâ Archiducem Aſtriæ, MAXIMILIANUM Regem dicentibus. Illius electi Confirmatio h. e. Poparciæ, in Volum. pag. 430. exhibetur.

Annus	Locus	Sucessus	SIGISMUNDO III. Rege.
8 1588.	Cracoviæ	Integra.	Coronatio, & multe Leges factæ, in Volum. pag. 447. seqv. Mareschallus Nuntiorum, PAULUS ORZECHOWSKI, itidem inter Nuntios promiscuè subscripsit. in Volum. pag. 454.
1589.	Varfaviæ	Integra.	Constitutiones multe perlatæ, p. 507.
1590.	Varfaviæ	Integra.	Mense Aprili. Leges multe sancitæ. vid. Volum. Mareschallus Nuntiorum HIERONYMUS GOSTOMSKI, Castellanus Naklensis: adhuc enim tunc, (sic quoque Anno 1607.) Castellani minores Nuntii eligebantur.
1590.	Varfaviæ	Irrita.	In Decembri, irrita fuisse recessus Prutenici memorant. In historicis nihil de iisdem legitur.
1591.	Varfaviæ	Integra.	Constitutiones non pauca promulgatæ, In iis ea quæ tempus sex Septimanarum Comitibus Ordinariis assignatum. in Vol. pag. 606. quod jam STEPHANUS Rex in Articulis suis Anno 1576. pag. 277. promiserat. Mareschalli Nuntiorum nomen nuspiam memoratur.
1592.	Varfaviæ	Irrita.	Recessus Prutenici notant breviter.
1593.	Varfaviæ	Integra.	Iter Regis in Sveciam, & securitatis Regni variæ præcautiones, aliæque leges sancitæ. Quæ in Volumine vid. p. 635. Mareschallus fuit NICOLAUS DANIELOWICZ, secundum recessum Pruten. In Volum. nihil de eo.

Tan-

Annus	Locus	Successus	
1595.	Cracovia	Integra.	Tantum comitia alia , proximè Var- saviæ extra ordinem celebranda , praviis conventibus provincialibus à Rege assign- nandis , & tributum agrarium scitum. vid. Volumen. Mareschallus Nuntiorum STANIS- LAUS SASIN KARSNICKI , Judex Sirad. ita appellatur in Volum. pag. 662.
1596.	Varfaviæ	Integra.	Pauca leges & tributum generale san- cita. Lata quoque Constitutio , de col- ligatione Principum Christianorum contra Turcos : quorum tamen metu typis non publicata , sed exscripta iis , quorum inter- erat , sub Regis sigillo tradita. Mareschallus PETRUS MYSZ- KOWSKI , in Rec. Pruten. notatur fuisse.
1597.	Varfaviæ	Rupta.	Ob colligationem cum Cæsare contra Turcos à Rege cupidissimè quasitam , ab Ordinibus , ne periculosissimo vicini hostis bello implicarentur , rupta. In iisdem Recessibus notatum , non alibi.
1598.	Varfaviæ	Integra.	Iter in Sveciam Regis secundum , de- fensio & securitas Regni tributa & aliæ leges perlata. in Volum. p. 686. Mareschallus Nuntiorum N. GOMO- LINSKI ex d. Recess. Prut.
1600.	Varfaviæ	Rupta.	Ordines Regni , bello Svecico implicari recusarunt (in quod tamen postea ab amicis Regis inducti sunt , ut ab ipso Gu- bernatore Polono in Litvoniâ invasio Sve- corum inciperet. Piaſecius ad h. a. Ideò hæc comitia irrita fecerunt. Nihilo- minus Laudum contributionis Statutum Lit.

Annus	Locus	Succellus	Lituanie constitit, quod ex universi. anni 1601. in Vol. p. 764. seqv. patet.
1601.	Varavia	Integra,	Mareschallus Dux SWILSKI, Succamer. Brest. secundum Recess. Prut. in Vol. nihil de eo. Leges non pauca, Instructio sive tabula teloniorum antiqui & novi, in Regno exigendorum. Item consensus Ordinum ac tributa in bellum Svecicum, tantâ liberalitate sancita, ut simul pro hoc & sequenti anno universales tributorum literæ scriberentur.
1603.	Cracovia	Irrita.	Mareschallus Nuntiorum ZBIGNEW OSSOLINSKI, iterum. Piascius ad h. a. Volumen nihil. Turbulenta, tandem post longam moram, à factionibus invicem consiliis publicis objectam, cum fine temporis legalis, irritò soluta. Nihilominus bono adhuc exemplo, tributum agrarium & consumptibilem, in usum Reipubl. ante discessum Ordinum scitum, tenuit. in Volum. pag. 808.
1605.	Varavia	Rupta	Mareschallus Nuntiorum apud Piascium est, FOELIX KRISKI. In Recess. Pruten. SWISKI Palatinides Masovia. Suspicionibus contra Regem, tanquam Austriacæ dominationi obnoxium, inde querelis Ordinum turbida: distributione vacantium beneficiorum semper materiam ambientibus fastidii in imperantem gignente. Demum Episcoporum oppositione æquis dissidentium in Religione postulatis, quæ jam in comitiis anni 1603. invaluerat, accedente, irritò soluta. Piasce.

Ahnus	Locus	Sucessus	Mareschallus N. BIALOZOR. secundum Recept. Prut. primus Litua- norum vi unionis & pactorum obtinuit.
1606.	Varſaviæ	Rupta & Rokofz.	Simul cum Seceſſu Ordinis equeſtris, ductore Zebrzydovio, Palatino Cracoviæ! motus civilis pro libertate contra Regem, Rokofz dictus, Stenzyciæ cœpit. Qui acceſſione Lituanorum auctus, comitiis ruptis (tributis tamen ſcitis vid. Conſtit. anni 1609. pag. 903.) tandem Lublinum translatus, ubi ex univerſis provinciis Nobilitate ad vexillum libertatis accur- rente, in apertum civile bellum evaluit. Piasecius ad h. a.
1607.	Varſaviæ	Integra.	Adhuc fervente Rokofz iterum ad Sten- zyce congregato, in Comitibus his ſecun- dum pacta conventa exorbitantiæ à Rege correctæ, ad pacificationem cum malecon- tentis Commiſſarii designati, & aliæ leges ſancitæ, tributa quoque ſcita. Volum. pag. 825.
1609.	Varſaviæ	Integra.	Mareschallus Nuntiorum NICOLAUS MIELINSKI, Caſtellanus Kamienensis, vid. Volum. pag. 866.
			Amneſtia & compositio Statuum, anno præterito jam Cracoviæ cœpta. vid. Vol. pag. 285. (poſtquam anno 1608. Roko- ſiani ad Guzowo, cum Regiis ambiguo marte pugnaſſent, inde pars maxima do- mum dilapſa authoribus cladis maledixe- rat. vid. Lubienski de Motu civ. l. 4. p. 137.) tandem à moroſo Rege perfectæ. Leges quoque variæ ſancitæ, articuli mili- tariſ diſciplinæ approbati, tributum quo- que ſcitum. in Volum. pag. 886.
			Mareschallus N. WESZOŁOWSKI, G 2 Da-

Annus	Locus	Successus	Dapifer Vilnensis, ex Recept. Pruten. In Volumine nihil de eo, neque alibi.
1611.	Varſaviæ	Integra.	Proſecutio belli Moſcovitici paulò ante cœpti, Collatio feudi Prutenici JOHANNI SIGISMUNDO, Eleſtori Brand. Leges, & abbreviatio proceſſus judicialis, denique tributum generale ſancita. in Volum.
1613.	Varſaviæ	Integra.	Mareſchallus Nuntiorum JOHANNES SWOSZEWSKI, Notarius Leopold. ex Receptibus Pruten. In Volumine nihil de eo, nec in Piaſecio.
1613.	Varſaviæ	Integra.	In Februario. Exercitui è Moſcoviâ reduci qui primo, ſed malo exemplo pro ſtipendiis ſuis vindicandis confœderatus, oppida & agricolas ſummoperè preſſit, ſatisfactio, & ad id tributa ſcita. Tribunal quoque Radomi, ad rationes ararii & ſtipendiorum inſtitutum. Pretia rerum & variæ leges ſancitæ. vid. Volum.
1613.	Varſaviæ	Integra.	Mareſchallus Nuntiorum, MAXIMILIANUS PRZEREMBSKI Capit. Petricovienſis, ex Piaſecio.
1613.	Varſaviæ	Integra.	In Decembri, ad collectionem æris immenſi, quod exercitus Demetrianus, è Moſcoviâ redux, vi ſummâ poſtulavit, extra ordinem indiſta. Et acta eorum in volumine, ſub titulo Uchwali, nihil niſi rem ararii & ſtipendiorum continent.
1615.	Varſaviæ	Rupta.	Mareſchallus Nuntiorum, ALEX. CORVINUS GONIEWSKI Referendarius M. D. Lituanie.
			Feſſi Ordines tot tributis in bella, Livonicum & Moſcoviticum collatis, agricolis ſuis per exercitum confœderatum planè expilatis, ne denud ſciſcerent,

Annus	Locus	Successus	comitia solverunt. Confœderationis illius damnosæ nonnullos adjuutores tamen, perduellionis & infamiæ damnarunt, authores præeunte uno nuntio Ozgà cum progenie ipsorum diris devoverunt, quibus Primas Regni cum cæteris Amen acclamavit. Rex quoque sancitam ante discessum expeditionem generalem Nobilitatis, & lustrationem acceptavit. Ex Recessu Pruten. & Piafecio.
1616.	Varſaviæ	Integra,	Mareschallus Nuntiorum, JOHANNES SWIENTOSLAWSKI, Referendarius Regni. Consensus Ordinum & auxilia ad recuperandum Regnum Sveciæ, Regi antea promissa, nunc evicta. Pacificatio cum Moschis tentanda. Generalis Nobilitatis motio h. e. Pospolite rusenie, & tributa sancita, cum aliis negotiis. vid. Volumen.
1618.	[Varſaviæ	Integra.	Mareschallus Nuntiorum, JACOBUS SZCZAWINSKI, ex Recess. Pruten. in Volum. nihil. Pacificatio cum Moschis accelerata: paucae leges, sed tributa copiosa scita. Tunc primâ vice, utut hoc jam Constitutione anni 1613. pag. 7. lege justum esset.
1619.	Varſaviæ	Integra.	Mareschallus Nuntiorum, CHRISTOPHORUS WIESIOLOWSKI, manu suâ Constit. subscripsit. Pauca negotia decisa, tantum tributa scita, vid. Volumen. Mareschallus Nuntiorum, JOHANNES SWIENTOSLAWSKI, iterum. Referendarius Regni subscripsit.

Annus	Locus	Sucessus	
1620.	Varfaviæ	Integra.	Propter immane bellum à Turcis, qui ad Cezoram Wallachiae, exercitum Polon. cum Duce Zółkiewio exciderant, obtentu dati Caesari FERDINANDO auxilii, Poloniae imminens, tributa antehac insolita octo agrariarum, item generalis Nobilitatis motio, & aliae leges sancitæ. Sub hac comitia Piekarski, odio populari Regem, quod suis auxiliis Austriacis datis Turcas commovisset, maleo portatili caput percussit. Piaſeckii. Mareschallus, JACOBUS SZCZAWINSKI subscripsit.
1621.	Varfaviæ	Integra.	Ex decreto præcedentium extra ordinem indicta. Ordo expeditioni generali Nobilitatis præscriptus. Dispositio ararii Regni, tributa denique facta. vid. Volum. Mareschallus Nuntiorum, JOHANNES SOKOLINSKI, M. Duc. Lituaniae Notarius subscripsit. Eo anno pax Turcis ad Chocim extorta, sed Riga amissa.
1623.	Varfaviæ	Integra.	E bello redux exercitus secundâ vice confœderatus, cui malo exemplo his comitiis impunitas omnium injuriarum, & solutio stipendiorum, tum & quædam leges sancitæ. vid. Volumen. Mareschallus Nuntiorum, JACOBUS SOBIESKI, Palatinides Lublinensis subscripsit.
1624.	Varfaviæ	Integra.	Turbulenta ob distributionem vacantium dignitatum, & ob emptum à Regina Comitatum Zywiecensem, denique propter auxilia à Rege contra Turcas sub-

Annus	Locus	Successus	missa, quorum avocatio decreta, tributa quoque scita, & alia leges promulgata, in Volumine vid.
			Mareschallus, JOHANNES LOWICKI subscripsit.
1625.	Varaviae	Integra.	Propter recrudescens bellum Sveticum, quod obstinatione suâ Rex fovit, defensio Regni interna, nulla tributa sancita.
			Mareschallus, JOHANNES SOKOLINSKI, Notarius M. Duc. Litv. iterum.
1626.	Varaviae	Integra.	Nunc demùm ad recuperandam per tarda subsidia amissam Livoniam, tributa scita, & Comitia extraordinaria ad plura definienda defensionis media decreta.
			Mareschallus, JACOBUS SOBLESKI iterum. Nondum enim tanto motu onerosum hoc munus ambiebatur.
1626.	Thorunii	Integra.	Ex decreto præcedentium extraordinaria. Expeditio sive motio generalis Nobilium, & tributa scita.
			Mareschallus, MARTINUS ZEGOCKI, Judex Wschovenfis.
1627.	Varaviae	Integra.	Ob pericula à Svecis, motio generalis Nobilitatis, item tributa, & comitia extraordinaria sine solennitatibus, præviis tamen Conventibus provincialibus, sancita.
			Mareschallus, ALEXANDER CHALECKI, Lituanus,
1628.	Varaviae	Integra.	Extraordinaria ex decreto antecedentium, sola ferè subsidia belli, & exiguum tributum unius agrarii sciverunt.
			Mareschallus, JACOBUS SOBLESKI, tertio.

Annus	Locus	Successus	
1629.	Varfaviæ	Integra.	In Februario. Magna & insolita tributa scita. Mareschallus, MATTHEUS MANNIECKI, Succamer. Poshnaniensis.
1629.	Varfaviæ	Integra.	In Novembri. Victoriis Svecorum excitati ordines, inducias cum Svecis in pago Almarck pactas approbarunt, & ad ultiores tractatus Commissarios expelierunt, sumalia in duplo, Legem sumptuariam, expeditionem generalem Nobilit. & in casum necessitatis auxilia Caesaris quarenda, decreverunt. Mareschallus, STEPHANUS PAC, Referendarius Magni Ducatus Lituaniæ.
1631.	Varfaviæ	Integra.	Libere electionis diploma à Rege, & bonorum terrestrium solis indigenis possessio asserta, exclusis personis ex regali vel Ducali genere. Compositio Ordinis ecclesiastici cum seculari ad Commissionem remissa. Tributa sumalia, quæ agrarium quadruplo superant, repetita, tribunal ærarii Radomienſe, stipendia militaria, res monetaria, & plura negotia ordinata. Mareschallus, GEORGIUS INTENCZYŃ OSSOLINSKI, Subdapifer Regni.
1632.	Varfaviæ	Integra.	Extraordinaria in Aprili. Ubi Rex pro concessis aliquot præfecturis nutriendis liberis Regiis, jus regale cudendæ monetæ perpetuò Ordinibus cessit, tributa quoque scita. Mareschallus, MARTINUS ZEGOCKI iterum.

Annus	Locus	Succellus	
1632.	Varſavia	Integra.	Rege defuncto in Julio. Convocatio Ordinum generalis. In Confœderatione (ita ſancita Ordinum ſine Rege appellatur) Conſtitutionem anni 1627. contra decreta Tribunalitia, pacem Diſſidentium in Religione turbantia, maniſeſtò explicarunt, & pro pace Diſſidentium firmarunt. Militantes bellum Nobiles ab Electione Regis abeſſe, & alias ordinationes circa futuram electionem juſſerunt. Mareſchallus, CHRISTOPHORUS DUX RADZYWIL, Campidux Lituania.
1632.	Varſavia	Integra.	Electio in fine Septembris. Pacta conventa Regis electi, in quibus articulus de pace Diſſidentibus ſervandâ elucidatus, ne ullius proteſtatione labefactare poſſit. Mareſchallus, JACOBUS SOBLEſKI, Inciſor Regni, quarto.
VLADISLAW IV. Rege.			
1633.	Cracovia	Integra.	Coronatione peractâ. Bellum Moſcoviticum, Juramentum ſubjectionis Fratrum Regis, Ordo Comitiorum celebrandorum, tributa, & alia negotia ſancita.
1634.	Varſavia	Integra.	Mareſchallus, NICOLAUS OSTROG, Subdapifer Regni. Extraordinaria ex decreto præcedentium, perpetuâ cum Moſcovitis pace factâ, ob metum à Turcis motionem generalem Nobilit. Aſſeriorum tribunalia in

Annus	Locus	Succellus	in Regno & M. Duc. Lituan. Stipendiorum exsolurio, & tributa sancita.
1635.	Varfaviæ	Integra.	Mareschallus, GEDEON MICHAEL TRYZNA, Dapifer M. Ducat. Lituaniæ. Commissarii ad tractatum cum Svecis. Repetita prohibitio cujuscunque alienationis bonorum terrestrium ecclesiasticis, item evocationis extra Regnum ad curiam Romanam. Ararii Regni ordinatio. Leges & libertationes privatorum plures, denique tributa sancita.
1635.	Varfaviæ	Integra.	Mareschallus, GEORGIUS OSSOLINSKI, Thesaurarius curiæ Regni, iterum. Ex decreto antecedentium extraordinaria. Pacta Srumdorffensia cum Svecis approbata, & rationes ararii ad stipendia solvenda ordinatæ.
1637.	Varfaviæ	Irrita.	Mareschallus, NICOLAUS LOPACKI, Succam. Zakrocin. In Januario. Petentibus omnibus Nuntiis, ob desperatam concordiam consiliorum, annuente Rege soluta irritò.
1637.	Varfaviæ	Integra.	Mareschallus, N. SAPIEHA, M. Duc. Lit. Notarius. Comitia extra ordinem Regi indicare tunc prohibitum. Expeditio generalis Nobilitatis & auctio exercitus decreta. Lex quoque de telonio maritimo, invitis & contradicentibus plurimis Palatinatum Nuntiis, ad vexandum Gedanenses tamen scripta.
			Mareschallus, JOHANNES STANISLAUS JABLO- NOWSKI.

Annus	Locus	Succellus	
1638.	Varſaviæ	Integra.	Reginæ dotalitium assignatum. Commiſſio ſuper telonio Gedanum deſtinata. Tituli extranei tanquã equalitati Nobilium præjudicioſi abrogati. Ærarium & tributa ordinata. Tunc plurimæ pro- rogationes termini Comitialis hætenus inſolite, factæ. Mareſchallus, LUCAS de BNIN OPALINSKI.
1639.	Varſaviæ	Irrita.	Horum vix alibi mentio occurrit. Sed Receſſus Convent. Pruſſ. notant, quod totius equeſtris Ordinis Nuntiorum diſ- ceſſu, ob ſomma Pro-Cancellarii, quo Nuntio Maſoviæ Baranowskio, ſe hunc arietem aliquandò lavaturum minatus, exacerbatorum, ſoluta ſint. Mareſchallus, VLADISLAUS KIERDEY, Notarius Grodnenſis.
1640.	Varſaviæ	Integra.	Præter deſenſionem Regni internam ni- hil actum. Mareſchallus, JOHANNES STA- NISLAUS JABLONOWSKI, Pocilla- tor Regni iterum.
1641.	Varſaviæ	Integra.	Leges & diſpoſitiones variæ. Regibus itinera extra Regnum prohibita, abſque Reipubl. conſenſu. Senatus Conſulto- rum ratio Reipubl. reddenda. Commiſ- ſio ad correſturam jurium Regni. De abuſu collatæ Nobilitatis & indigenatus. Aſſertio juris patronatus ad nominatio- nem majorum & minorum Officialium Eccleſiaſticorum Regi competentis; & alia plura. Mareſchallus, BOGUSLAUS LESZ- CZYNSKI, Palatinides Beſſenſis.

Annus	Locus	Succellus	
1642.	Varfaviæ	Integra.	Ex decreto præcedentium extraordinaria ad d. 11. Februarii, præviis Conventibus provincialibus, limitata. Non nisi rationes ararii, tribunal Radomienſe, cœquationem ſolutorum tributorum in Palatinatibus, & ſtipendia militaria ordinauerunt. Mareſchallus, CHRISTOPHORUS na BAKSZTACH ZAWISZA Capitaneus Moſienſis.
1643.	Varfaviæ	Integra.	Cœquationes contributionum Palatinatum, & rationes ararii continuatæ, ſtipendia militaria diſpenſa. Debita Regis, pro hæc ſolâ vice à Republ. exſoluta, abſque ullâ ſpe futuris regnantibus. Commiſſio de pretiis rerum & de vectigalibus ex inductis, expedita, actaque ejus annexa volumini Conſtit.
1645.	Varfaviæ	Irrita.	Mareſchallus GEORGIUS LUBOMIERSKI, Capitaneus Sondecenſis. Poſt expirationem termini ſex ſepimanarum irritò ſoluta.
1646.	Varfaviæ	Integra.	Mareſchallus, HIERON. RADZIEWSKI, Capitaneus Lomzienſis. Legionum multarum à Rege, prætextu magnæ expeditionis contra Turcos, inconfultâ Rep. proprio are conductarum, exauctoratio à ſuſpicacibus Ordinibus perlata, & à Rege maximè invito perfectæ. Tributa denique ſcita.
1647.	Varfaviæ	Integra.	Mareſchallus, JOHANNES NICOLAUS STANKIEWICZ, Ciwon & Notarius Samogitiæ. Ex decreto præcedentium extraordinaria ad d. 2. Maji, præviis tamen Con-

Annus	Locus	Succellus	ventibus provincialibus. Multæ leges particulares. Ordinatio postarum. Sta- tuti Lituanici typis facienda impressio. Conservatio Juris Indigenatûs Prussiæ. Denique tributa sancita.
1648.	Varfaviæ	Integra.	Mareschallus, STANISLAUS SARBIIEWSKI, Capitaneus Grab. & Korit. Mortuo Rege in Julio Convocatio Ordinum generalis. Ubi contra Cosa- corum tumultum auctio exercitûs, motio Nobilitatis generalis, & tributa scita. Mareschallus, BOGUSLAUS LESZ- CZYNSKI, Generalis majoris Poloniæ Capitaneus.
1648.	Varfaviæ	Integra.	Electio in Octobri. Articuli pactorum conventorum, & alia solita sancita ac ordinata. Mareschallus, PHILIPPUS CASI- MIRUS OBUCHOWICZ, Tribunus Mozyrcensis.
JOHANNE CASIMIRO, Rege.			
1649.	Cracoviæ	Integra.	Coronatio. Ob malè rem gestam exercitûs ad Pilavice contra Cosacos, turbulenta; tandem mitigatis animis, Ordo equestris in supplementum exercitûs, mo- tionem generalem Nobilitatis, & trede- cim fumalium tributa consensit. Mareschallus, FRANCISCUS DVBRAWSKI, Succamerarius Przemis- lensis, cum duobus deputatis Nuntiis sub- scripsit primâ vice.

Annus	Locus	Successus	
1649.	Varſaviae	Integra.	In Novembri. Approbatio ſopiti tumultus Coſacorum à Rege, ſtipendiorum exacta ſolutio, tributa grandia, & alia ſancita. Mareſchallus, BOGUSLAUS LESZCZYNSKI, Generalis majoris Poloniae Capitaneus, cum quatuor Collegis Nuntiorum ſubſcripſit Conſtitutionem.
1650.	Varſaviae	Integra.	Extraordinaria ex conceſſione præcedentium, Diſpoſitio ararii ad exſolvenda ſtipendia. Commiſſio monetaria, cujus acta volumini annexa ſunt. Tributa quoque. Denique Regi Angliae exuli, à Mercatoribus Anglis & Scotis in Regno, decem pro centum bonorum ipſorum, in ſubſidium conceſſa. Mareſchallus, VINCENTIUS CORVINUS GONSIIEWSKI, Bapiſer M. Duc. Lit. cum quatuor Collegis Nuntiis ſubſcripſit.
1652.	Varſaviae	Rupta.	In Martio. Primum exemplum rupi Conventus Regni ab uno Nuntio, factionibus Magnatum corrupto: is fuit Lituanus, nomen ab historicis, tanquam viri maledicti ſuppreſſum. Kochowski climact. I. Lib. II. pag. 314. Sed reſceſſus in Pruſſia collecti nomine Siciński, ex diſtrictu Upirenſi fuiſſe Nuntium, rumpentique Caſtellanum Brzeſtenſem, zelo Patriae, in mediis fluctibus abſque conſiliis relictæ, diras imprecatum, & in ſine orationis hortendo epiphonemate caput ejus execratum, boday przepadł h. e. utinam pereat. Quibus multos Senatores & Nuntios

Annus	Locus	Succellus	Nuntios Amen acclamasse; Denique non diu abhinc, Patrem, Matrem Sororemque Sicinskii fulmine tactos periisse, ipso superstitite, referunt.
1652.	Varſavia	Integra.	In Julio. Absente Rege ægroto, ordinaria ad duas Septimanas reducta. Rationes ærarii, tributa, & alia sancita. Radziejowski, Vice - Cancellarius Regni, privato odio Regis, perduellionis damnatus, absque suffragiis solitis. Senatus cum equestri Ordine mutuâ conferentiâ omnia pertractavit, in gratiam Regis. Mareschallus, ALEXANDER SIELSKI, Capitaneus Stenzycensis, cum quatuor deputatis Nuntiis subscripsere.
1653.	Brzeſcæ Lituan.	Integra.	Leges & dispositiones variæ. Cassationes decretorum Tribunalitiorum, contra leges Regni latorum, & tributa sancita. Mareschallus, CHRISTOPHORUS PAC, Vexillifer M. Duc. Lituaniæ, cum sex Collegis Nuntiorum subscripsit.
1654.	Varſaviæ	Rupta	Nuntii Prussiæ, Bonkowskium, Vexilliferum Culmensẽ, petulanter protestatum, omnes sequuti, cum ingenti provinciæ, periculoso illo tempore invidiâ. Mareschallus, FRANC. DUBRAWSKI, Succam. Premisl.
1654.	Varſaviæ	Integra.	In Junio. Rationes ærarii discusse. Motio generalis Nobilitatis, item tributa, & multæ privatorum aggravationes, Nobilitationes &c. decisæ. Mareschallus, CHRISTOPHORUS GRZYMULTOWSKI, Succammerarius Kaliſſienſis, cum sex deputatis Nuntiis subscripsit. Cau-

Annus	Locus	Succellus	
1655.	Varſaviae	Integra.	Cauſa turpiter dediti Smolenſci ad iudicium perduellionis tracta, mox limitata, tandem incurioſo fine neglecta. Contra irruptionem Svecorum, exercitus & motio generalis Nobilitatis. Lex ſumptuaria, diſpoſitio ærarii, diſciplina militaris, tributa, & alia privatorum ſancita. Mareſchallus, JOHANNES CASIMIRUS UMIASTOWSKI, Judex terre Brzeſcenſis Lituan. cum duobus Deputatis.
1656.	Tyſzovecy	Integra.	Palatinatus Minoris Poloniae confederati, Regem profugum e Sileſia revocantes, libertatem patriæ vindicare ceperunt, & Svecorum ſervitutem abjicere, authoribus Lubomiſcio & Potoccio, hoc ſupremo Duce Exercitus, illo Mareſchallo Regni.
1658.	Varſaviae	Integra.	Arriani, ex voto Regis ad placandam iram Cœleſtium, Regno banniti. Pacta deſenſiva contra Svecos, cum Caſare, Daniæ Rege, & Electore Brand. approbata; Acciſa generalis de mercibus & comestibilibus, agraria quoque ſcita. Indigenatus, Nobilitationes multis collata. Inculpati proditores Smolenſci a crimine abſoluti. Propter vitiolaſam impreſſionem harum Conſtitutionum, per ſequentis anni Conſtit. pag. 4. authenticum exemplar monſtratam. Mareſchallus, VLADISLAUS LUBOWIECKI, Judex Cracoviensis, cum ſex Deputatis ſubſcripſit. Acta Commiſſionis Hadiaceniſis, quæ motus Caſacorum ſopiti, juramento & be-

Annus	Locus	Sucessus	beneficiis Regis approbata. Commissio deliberandi super modo comitia semper benè concludendi. Executio pactorum Bydgostiensium cum Electore Brandeb. Jurisdictionis Ecclesiasticorum & Nobilium in fundis propè oppida omnimoda cassatio. Exercitus & ararii dispositio, multa denique privatorum negotia decisa & sancita.
1660.	Varfaviæ	Integra.	Mareschallus, JOHANNES GNINSKI, Succamer. Pomerellia, cum quatuor Deputatis subscripsit. Extra ordinem, tantùm ad approbandum pacta Olivensia, ab Archi-Episcopo & Mareschallo precedenti subscripta, convocata. Quæ approbatio, cum pactis inter acta sequentium comitiorum in Volum. exhibentur pag. 46.
1661.	Varfaviæ	Integra.	Modus exsolvendi stipendia debita militi. Vestigial generale cum novâ instructione sive tabulâ, ac designatione Camerarum teloniorum, contra jura, in ipsâ Prussiâ ad Elbingam, Toruniam, Mariæburgum. Commissio Czudnoviensis cum Cosacis approbata. Tributum insolens 50. agrariarum &c. multique articuli privatorum, sancita. Proposita à Rege electio contradictione Nuntiorum statim evanuit. Mareschallus Nuntiorum, MICHAEL CASIMIRUS DUX RADZYWIL. Qui primus ante Deputatos ad Constitutionem ex Senatu, subscripsit.
1662.	Varfaviæ	Integra.	Extra ordinem ad media exsolvendi stipendia exercitui, tertiâ hâc vice consederato, sub Swiderscio in Regno, &

Annus	Locus	Successus
		Zyromskio in Lituaniâ ; Inde Commissio magna Leopolim designata , quæ ad debita exsolvenda , Reipubl. immenso & perpetuo damno , ultra facultatem Commissionis suæ , solidos cupreos mox & Tympphos , vilem monetam cudere permisit , partem stipendiorum unionibus ex gazâ Regni , partem ex tributis exsolvit , partem denique ad incerta tempora distulit. In Comitibus hisce Amnestia & impunitas Confœderatis , tributa insolita , nempe prima Capitatio , titulo subsidii charitativi , ne libera capita appetiari viderentur , & alia scita. Nihilominus Confœderati iis mediis non sopiti , donec contrarium Confœderatum exercitum iis Rex , & Archi-Episcopus excommunicationem opponerent. Mentio quoque Electionis vivente Rege , lege repetitâ sublata , pag. 3. Vol.
1664.	Varsaviæ	Rupta. Mareschallus, JOHANNES WIELOPOLSKI , Capitaneus Biecenſis , itidem ante Senatores deputatos subscripsit ; Insigni argumento , potissimas partes imperandi & consulendi de Republ. equestrem Ordinem à Rege & Senatu ad se traxisse. Tantum ad Reginæ LUDOVICÆ odium contra GEORGIUM LUBOMIRSKIUM , Mareschallum Regni , factiosæ suæ electioni potentissimum adversarium , exsatiandum indicta. Quem iudices , statim à Mareschallo Nuntiorum , aulæ obnoxio , nominati , non attentis protestationibus plerorumque cum Zaborkrzycio abeunte , Nuntiorum , perduellionis

Annus	Locus	Succellus	nis reum judicarunt. Et capitali suppli- cio ab homicidis Gonsiewsky sumpto, nihil præterea egerunt. vid. Kochowski Climact. 3. Lib. 3. pag. 155.
1665.	Varfaviæ	Rupta.	Mareschallus, JOHANNES GNINSKI, iterum. Et hæc comitia, propter implacabile odium Reginæ in Lubomirscium, quod Prazmowski Cancellarius, assentator aulæ fovit, protestatione tandem solvit Vla- dislaus Los, Dapifer Plocensis. Inde bellum civile exarsit. Mareschallus, ANTONIUS CHRAPOWICKI Lituanus, aulæ affecta.
1666.	Varfaviæ	Rupta,	Ex eadem causâ, iterum irrita fecit protestans Theodorus Lukomski Nuntius. Et Regius exercitus hoc anno à Lubo- mirscio, & confœderatis pro libertate electionis Palatinatibus, ad Montwy Ku- javiæ, cæsus. Mareschallus, MARTINUS OBORSKI, Capitanus Livenfis.
1666.	Varfaviæ	Rupta.	In Novembri. Propter renitentiam aulæ ad reconciliationem, à Gasparo Miaskowskio Nuntio protestatione rupta. Mareschallus Nuntiorum, JOHAN- NES ODROWONSZ PIENONZEK, Capit. Ofwiecimenfis.
1667.	Varfaviæ	Integra.	Turbulenta, ob recoctam à Reginâ mentionem electionis vivente Rege, nepri suæ thronum, cum damno Reipubl. & infamiâ mariti Regis, struente. Tan- dem Amnestia generalis confœderatis Palatinatibus & Lubomirscio, cum appro- batione tractatus ipsorum ad Legonice.

Annus	Locus	Succellus	Item dispositio exercitûs & ararii, priva- torum gratiæ multæ, denique tributa scita.
1668.	Varſavia	Irrita.	Mareſchallus, ANDREAS KOTO- WICZ, M. Ducat. Lituan. Notarius. Sub hæc comitia tandem Regina LUDO- VICA, tot incendiorum Poloniæ fax, mor- tua eſt. Cui tamen Wydzga, Episcopus Varmienſis, antea Reginæ Cancellarius, in Hiſtoriæ ſuæ libello rariffimo, magnas virtutes aſſeruit. In Januario. Ob diſtributionem va- cantium dignitatum, monetam corru- ptam, prodigalitem Regis &c. turbu- lenta. Licet relatione Sobieſcii exercitûs ducis, de benè ad Podhayce geſto finito- que bello cum Tataris, deſiniri fuerint Ordines: tamen Martino Dembickio, Vexillifero Sendomiriens, non niſi ſub conditione in prorogationem termini con- ſentiente, valedicentibus omnibus Nuntiis irrito ſoluta. Mareſchallus, CAROLUS DUX CZARTORYNSKI, Succamerar- ius Cracoviens. Die 16. Septembris. Abdicatione Re- gis (conſilio Gninsky & aliorum ejus. confidentium, Ordines Regem non dimiſi- ſuros putantium) obſtinati factâ, & ab Ordinibus, poſt ceremoniales planctus, diplomate renunciationis Coronæ accepto, viciffimque Regi reverſalibus ſuis datis, nihil præterea actum. vid. Volumen. Mareſchallus, STEPHANUS SARNOWSKI, Succamerarius Lencienſis, poſt Senatores, tanquam Thro-
1668.	Varſavia	Integra.	

Annus	Locus	Succensus	Throno vacante, Senatu cum Primatè Regiam dignitatem representante, subscripsit.
1668.	Varſavia	Integra.	Die 5. Novembris. In Convocatione generali, Confœderatio Ordinum ſolitis clauſulis ſcripta, inſolito Primati dato titulo Sereniſſimi. Præterea judicia capturalia, ſecuritas Regni, electionis futuræ ſolennia, & cætera negotia ordinata.
1669.	Varſavia	Integra.	Mareſchallus, JOHANNES ANTONIUS CHRAPOWICKI, Succamerarius Smolenscenſis poſt Senatores ſubſcripſit, tanquam in interregno. Electio, dum Magnates ſuis factionibus immerſi negotiantur, tædio moræ vulgaris Nobilitas turmatim adequitans arma oſtentat, & nominat Regem MICHAELEM, qui poſt feſtinatò antecedentium ſerè tenore conſcripta pacta conventa, die 7. Julii ſolenniter juravit. Mareſchallus Nuntiorum, FOELICIANUS POTOCKI, Subdapiſer Regni, adhuc poſt Senatum ſubſcripſit.
1669.	Varſavia	Rupta.	MICHAELE Primo, Rege. Coronatione Regis vix expedita, factione Primatis PRAZMOWSKY & Mareſchalli Regni SOBIESKII, Regis inertiam deſpicientium, turbulentiffima. Tandem prætextu cauſæ Nobilium exul- lam

Annus	Locus	Successus	lum ab hoste bonis exutorum, ab Adamo Olizar, Nuntio Volhyniæ protestatione rupta.
1670.	Varfaviæ	Rupta.	Mareschallus, STANISLAUS KRZYCKI Succam. Kalisïensis. Iterum, iisdem factionibus infensorum Regi Magnatum, per Benedictum Zaboklickium præfractè rupta.
1670.	Varfaviæ	Integra.	Mareschallus, JOHAN. CASIMIRUS KIERDEY, Mareschallus terræ Grodnensis. In Septembri. Tunc demum confirmatio Jurium generalis, & reconciliatio mutua Statuum à Rege perfecta. Motio generalis Nobilitatis, Ordo Judiciorum Tribunalitiorum, Dotatitium Reginaë CATHARINÆ Austriacæ, & alia, cum tributis, sancita.
1672.	Varfaviæ	Rupta.	Mareschallus, STANISLAUS LUBOMIRSKI, subdapifer regni, Capit. Spissensis, ante Senatores subscripsit, & sic postea semper. In Januario Casimirus Grudzynski Castellanides Ravensis, homo infamiis & bannitionibus obiectus, licet ultra numerum legitimum se Nuntium Podoliæ sinxisset, tamen ab infensis Regi fultus, protervè rupit. Ideò Mareschallus Nuntiorum Regi valedicens, Herostratum, Cancellarius à Throno respondens, parricidam appellarunt. Episcopus Cujaviæ, vindictam divinam, ut qui divina & gentium jura effregerit, imprecatus. Mareschallus, MARTINUS OBORSKI Capitaneus Livensis iterum.

Annus	Locus	Successus	
1672.	Varſavia	Rupta.	Extraordinaria in Majo. Ex eâdem factione Magnatum, Stanislaus Ubyſz, Vexillifer Goſinenſis, proteſtatione rupit. Et Nuntii omnes, uno Palatinatu excepto, ſine Regis valedictione dilapſi. Mareſchallus, GABRIEL SOKOLINSKI M. D. Lit. Notarius.
1673.	Varſavia	Integra.	Post infelicem tot Comitiorum exitum, odio Regis ab Archiepiſcopo & Mareſchallo Duceque exercitus Regni, ad abdicationem Regem urgentibus, tunc Ordines, periculo à Turcis, qui Kamenecum proditione interceperant, excitati, Confoederationem generalem pro ſalute Regis & Regni inierant, quam ad Golembiow, cum motione generali Nobilitatis congregatam, inde Lublinum, tandem Varſaviam tranſlatam, in Concilium Magnum, denique in hæc Comitia transformarunt. Pacificatio interna cum malecontentis Magnatibus, Lovicii concilium ſuum habentibus, perfectæ. Defenſio Patriæ ab extrâ, exercitus & ærarii ordinatio, vectigal generale, & ſubſidium capitale ſancita, cum actis privatorum. Mareſchallus, STEPHANUS STANISLAUS CZARNIECKI, Notarius Campeſtris Regni, ante Senatores, ac poſt eos duodecim Nuntii deputati ſubſcripſerunt.
1674.	Varſavia	Integra.	Mortuo Rege, convocatio generalis Ordinum in Januario. Confoederatio clauſulis uſitatis ſcripta, in quâ non ſicut in anno 1668. titulus Sereniſſimi h. e. Naiaſnieiſzy, ſed tantum Jaſnie oſwiecony h. e.

Annus	Locus	Succellus	Illustrissimi Archi-Episcopo Primati, tanquam interregi, inscriptus. Multa negotia publica quoque ordinata.
1674.	Varfaviæ	Integra.	Mareschallus, FRANCISCUS BIELINSKI, Ensis Rexni post Senatores subscripsit. Electio in Aprili peracta, & pacta conventa clausulis solitis formata. Mareschallus, BENEDICTUS SAPIEHA Thesaurarius curiæ M. D. Lituan.
IOHANNES III. Rege.			
1676.	Cracoviæ	Integra.	Coronationem Rex electus, obtentu belli Turcici, ut unâ sceptrum & exercitum teneret, diffidens inimicis suis, biennium distulerat. Præter solitam jurium confirmationem, juramentum Regis, pacta conventa denuo publicata, tributa quoque extraordinaria scita, & plurima negotia decisa. Mareschallus Nuntiorum, NICOLAUS de GRANOW SINIEAWSKI, Vexillifer Regni, cum decem Nuntiorum deputatis, ex Senatu nemo subscripsit.
1677.	Varfaviæ	Integra.	A medio Januarii ad finem Aprilis protracta. Et varia negotia publica atque privata decisa, tributa quoque scita. Mareschallus, VLADISLAUS MICHAEL SKOROSZEWSKI, Vexillifer Posnaniensis, ante Senatores subscripsit.

Annus	Locus	Successus	
1678.	Grodnaë	Integra.	Prima, ex lege Const. anni 1673. pag. 18. Comitia Grodnaë celebrata, ex quo tertia quæque in Lituania habentur. Ejusmodi legem anno 1685. & post aliquoties iterum obtinuerunt Lituani. In his plurima negotia publica & privata expedita. Mareschallus, FRANCISCUS SAPIEHA M. D. Lit. stabuli Præfectus, ante Senatores subscripsit.
1681.	Varſaviæ	Rupta.	Post trium mensium prorogationes termini, tandem in ipsâ conclusione & valedictione Regis, Andreas Przyiemski, Castellanides Culmensis, protestatione contra procrastinationem & accensas in atrio candelas, rupit. Hunc alter Domrowski, Pocillator Vilnensis, protestatione sequutus. Sic omnia laboriosè acta consilia momento protriverunt.
1683.	Varſaviæ	Integra.	Mareschallus, HIERONYMUS LUBOMIRSKI, Vexillifer Regni. Factione Gallicâ & Thesaurarii Regni Morſtini, tum & conjuratione Magnatum in Regem abdicandum publicè detectis, Ordines sociati, legem de non tolerandâ residentiâ ministrorum quorumvis exterorum Principum; foedus cum Casare contra Turcos, & alia negotia concordēs sanciverunt.
1685.	Varſaviæ	Integra.	Mareschallus, RAPHAEL LESZCZYNSKI, Vexillifer Regni, ante Senatores subscripsit. A medio Februarii ad ultimum Maji, factione Gallicâ impedimentum foederi cum Casare facessente, protracta, tandem variis sancitis tamen benè finita.

Annus	Locus	Successus	
1688.	Grodnae	Rupta.	Mareschallus, ANDREAS GIELGUD, M. Duc. Lituan. Notarius, ante Senatores subscripsit. Propter Magnatum Lituaniae discordias & odium in Regem, qui in suam perniciem Sapiebas nimidum evexerat, post duarum septimanarum, haecenus sine exemplo altercationes super electione Mareschalli, tandem à Dombrowskio, Pocillatore Vilnensi, mox & à Tokarzewskio pluribusque Nuntiis protestatione rupta, adhuc sub antecedentium Comitiorum Directore.
1689.	Varaviae	Rupta.	Ex causa Ducis Neoburgici, qui Sponsam Principem RADZYWIŁOWNAM, JACOBO filio Regis praei-puerat, factione Sapieharum illi favente, ore Solkowskii, Dapiferi Wilkomiriensis & Nuntii, rupta. Mareschallus primo statim die, raro exemplo, electus STANISLAUS SZCZUKA, Referendarius Regni, qui valedicens Regi verè dixit: Rupturam Comitiorum pessimum ad opprimendam libertatem juraeque omnia convellenda esse inventum. Illis comitiis Lisinski, Nobilis Lituanus, ex delatione Episcopi loci ordinarii, atheismi accusatus, non confessus, igne combustus est.
1690.	Varaviae	Integra.	Ordinatio de modo Comitiorum negotia ordine tractandi, qui utinam & sic servaretur! Rationes ærarii, locatio exercitus in limitibus Regni magno bono provinciarum, tributa quoque & alia sancita. Mareschallus, THOMAS DZIA-LYN.

Annus	Locus	Succellus	LYNSKI , Capitan. Bratianensis , tertio die electus, ante Senatores ad Const. deputatos subscripsit.
1693.	Grodna	Irrita.	In Januario. Turbulenta. Tandem Nuncii Lencicienses in solâ veratione prolongationis persistentes , absque pro- testatione , discesserunt , & sic irrita fecerunt. Mareschallus , MICHAEL KRY- SPIN de KIRSZENSTEIN , Notarius Campestris magni Ducatus Li- tuaniæ.
1693.	Varavia	Irrita.	In Decembri. Quod absentis Regis , Zolkeviæ ægri decumbentis, excusationem audire nollent , Regemque expectare , motu Lituanorum irrita facta, sub præce- denti Directore.
1695.	Varavia	Irrita.	Factione Sapieharum, judicia comitia- lia, ad quæ ab Episcopo Vilnensi Brzo- stowskio citati erant, metuentium, adhuc fervente ; obtentu, directionem Nuntio- rum Collegii Kryspino non competere, neque inchoare Comitia, neu alium Ma- reschallum eligere Litواني Nuntii permî- serunt, donec ultimo die legali expirante, sine omni activitate Comitia rixosè dilata, solverentur irritò. Prono exemplo, si quis per turbulentiam vim consiliorum equestri Ordini excutere, & ad solum Re- gem cum Senatu reducere voluerit.
1696.	Varavia	Rupta.	Mortuo Rege, Convocatio Ordinum generalis, in Septembri. Ob Reginae Viduae, Cardinalis Primatis cum filiis Regiis dissidentias, atque Lituanorum motus, turbulenta. Tandem in ipso per Horodynskium, Czerniehowjensem Nun-

Annus	Locus	Succellus	Nuntium, ære corruptum à Regiâ domo, (quæ circumscriptionem dignitatis jure aequalitatis, ac prætensiones Ordinum, in Confœderatione concordi metuebat) protestatione rupta. Igitur tantum Confœderatio Statuum ad defensionem mutua in illis Patriæ motibus scripta; In quâ, Commissio ad solvendum (ab amicis Regiæ domus) quartò Confœderatum exercitum, pax antiqua cum Dissidentibus, ordo & securitas futura electionis, Injuriarum Ducum exercituum Regni & M. Ducat. Lituan. ab Episcopis ad Comititia electionis dilatio, sancita, nihil præterea actum.
1697.	Varſaviæ	Sciſſio,	Mareſchallus, STEPHANUS HUMIECKI, Dapifer Podoliæ, qui tamen ob ruptam activitatem ſuam, acta non ſubſcripſit. Electio, ab univerſis Regni Nobilibus in id convocatis, factionibus Gallicâ, Regiæ & Candidatorum aliorum in diſverſa diſtractis, turbulenta. Quibus Lituanorum, pro aſſerendâ coæquatione jurium & libertatum ſuarum cum Regnicolis, contra violentias Sapieharum, magni motus acceſſerunt. Tandem Mareſchallum Gallis BIELINSKIUM, cæteris LESCZYNSKIUM promoventibus, ille pluralitate votorum Nobiliſſimum electus, denique pridie termini, in ſciſſione, FRIDERICUS AUGUSTUS Elector Saxonie, & FRANCISCUS Princeps de CONTY electi Reges. Illum Episcopus Cajaviæ Dombski, hunc Cardinalis Primas in Campo pro-

Annus	Locus	Succellus	proclamarunt. Utut juramento sese ad- strinxerant, nullum se electum nisi concor- dibus votis nominaturos.
1697.	Varſavia	Rokofz.	Mareſchallus equeſtris Ordinis, CA- SIMIRUS BIELINSKI Succa- merarius Regni. Pars Gallica in concilio confirmatorio electionis ſuæ, Poparcie vocatur, tan- quàm Rep. in periculum, per vicinum po- tentem Principem electum præcipitatâ, Rokofz d. 26. Auguſti ſancivit. Mareſchallus tanti motus, STEPH A- NUS HUMIECKI, Vir ſapiens & moderatus, electus.

AUGUSTO II. Rege.

1697.	Cracovie	Integra.	Interea die 15. Septembris accurrentis electi Ducis Electoris Saxonie coronatio, refractis ad gazophylacium Regni repagu- lis, feſtinata. Poſt ſolitam confirmatio- nem jurium, pacta conventa ſatis difficilia præ omnibus anterioribus, juramentum Regis, cœquatio jurium Lituaniſ tanto motu in Comitiiſ Electionis quæſita con- firmata fuit, in caſum neceſſitatis motio Nobilit. generalis, ſancita, præterea nihil actum.
1698.	Varſavia	Rupta.	Mareſchallus, CHRISTOPHORUS STANISLAUS na BAKSZTACH ZA WISZA, Capitanus Miñſcenſis. Lituaſi propter civile bellum cum Sa- piehiſ, per ſex Nuntioſ, adhuc ſub directi- one præcedentiſ Mareſchalli, proteſtationi- bus

Annus	Locus	Succellus	bus solverunt hæc Comititia. Interea
1699.	Varſaviae	Integra.	Tractatus pacificationis cum Rokofzanis, à ſuo Candidato, Gallorum Principe, deſertis, die 5. Maji h. a. Lowicii perfectus eſt. Pacificatione Statuum ad Regem accedentium, pacta conventa, juramentum & confirmatio jurium à Rege repetita. Cui viciffim a Statibus illis diploma electionis, manu Cardin. Primatis & Mareſchalli electionis, more ſolito ſubſcriptum traditum, leges quoque nonnullæ ſalutares, contra violentos expulſores poſſeſſorum & bonis contra corruptentes & corruptos in judiciis, item ſtipendiorum exſolutio, commiſſio ad tractatum cum Electore Brandeb. ſuper cauſâ Elbingæ, approbatio Tractatus Carlovicenſis cum Turcis, & alia ſancita. Mareſchallus, STANISLAUS SZCZUKA, Referendarius Regni iterum.
1700.	Olkiniki	Integra.	Status M. D. Lituaniæ communi motu Nobilitatis congregati, multis injuriis Sapienharum diu vexati, cum conſenſu Regis, perpetuò valituram ordinationem Reip. ſuæ ſanciverunt; quæ volumini annexa eſt.
1701.	Varſaviae	Irrita.	In Majo. Propter exercitus Saxonici, (qui multorum Magnatum nutu, & Epiſcoporum etiam vſaſu, ut Regem bello implicarent, & ſi ſuccederet, Sueciam ulciſcerentur, Livoniam fruſtrâ tentaverat) educationem extra Regnum; & ob Lituæ norum civile bellum, tumultuaria, denique ſine ordinatâ inchoatione conſiliorum diſfluxerunt.

Annus	Locus	Succellus	
1701.	Varſaviæ	Rupta.	In Decembri. Ob Sapienharum totalem ruinam, à Lituania Nobilibus aperto Marte nutu aulæ factam, Caſimirus Pac, eques Melitenſis, M. D. Lit. Notarius, publicâ proteſtatione rupit.
1703.	Lublina	Integra.	Mareſchallus, JOHANNES SZEMBECK, Referendarius Regni. Svecis non impunè irritatis, & vindictam per Poloniam ſpirantibus, repetitio vinculorum Regis ad Rempublicam, & Ordinum ad Regem, cum abominatione dethroniſationis (quam ab inſenſis Magnatibus inſibilatam, Svecus à Rep. ſeriò poſtulaverat,) tum motio generalis Nobilit. Exemptio Elbingæ, & quædam alia ſancita. Mareſchallus, MICHAEL DUX WISNIO WIECKI, Dux Campeſtris M. D. Lituan. ante Senatores quatuor ad Conſtitutionem deputatos ſubſcripſit.
1704.	Varſaviæ	Sciſſio.	Conſœderati Palatinatus Majoris Poloniæ, cum Ducatu Maſovix, latentem hæcenus indignationem, duce Cardinale Primate RADZEIOWSKIO, obedientiam Regi AUGUSTO, obtentu exorbitantiarum ejus, renunciarunt, & interregnum publicarunt; atque ad tractatum pacis cum Rege Sveciæ cæteros Status allexerunt. Ad hanc Conſœderationem acceptandam Rex Sveciæ, quâ armis perſtingere potuit, uſquè ipſum Gedanum, Regni munimentum poſſimum, coëgit Status. Mareſchallus hujus Conſœderationis, PETRUS JACOBUS BRONISZ,

Annus	Locus	Successus	Capitaneus Pyzdski, antè Senatores, post Cardinalem Primate[m] subscripsit, ac post eum omnes Deputati.
1704.	Sandomi- riæ.	Scissio.	Illi Confœderationi, Palatinatus minoris Poloniæ, Russiæ & Lituaniæ, præsentis Rege AUGUSTO, & fidem Reip. novo sacramento devinciente; suam potentiores Confœderationem, pro defensione Regis contra Svecum & ejus adherentes factiones, opposuerunt. Ubi Lipski, Palatinus Calissiensis, ab insensis sceleratis innocenter cæsus est.
1704.	Varfaviæ	Scissio.	Mareschallus generalis hujus Confœderationis electus STANISLAUS DOENHOFF, Venator, M. D. Lit. ante omnes Senatores subscripsit.
			Confœderati Majoris Poloniæ, cum Cardinale Primate die 19. Junii ad electionem Regis sui, impulsu Sveciæ Regis, in viciniâ cum exercitu consistentis, festinarunt, Stanislaum Leszczyńskium, Palatinum Poseniensem, ex nutu Sveci, Regem salutantes. Qui literis suis universalibus omnes Status Reipubl. ad se invitavit.
STANISLAO PRIMO			
Rege			
In scissione uncto.			
1705.	Varfaviæ	Scissio.	Coronato Rege suo, & ab eo super pactis conventis præstito juramento, atque confirmatione generali jurium, die 4. Octobris, sub titulo Declarationis, non Constitutionis typis hæc tantum puncta publicarunt.

Annus	Locus	Successus	
			Inde mox fœdus inter novum Electum Remque publicam, & Regem Sveciæ die 18. Novembris, tanquam renovationem pacificationis Olivenfis XXX. articulis pepigerunt.
			Mareschallus idem BRONISZ.
			Interea Regis AUGUSTI, in Saxoniâ suâ absentis partes, Status confœderationis Sendomiriensis, eodem anno, die 11. Julii Brzeziæ Lituaniæ congregati, sub titulo Manifesti, cum vinculis suis fidelitatis zelosè renovarunt.
			Anno 1706. Rex AUGUSTUS, per irruptionem Sveci in Saxoniam pressus, pacificationem per legatos suos in Altranstad, Saxoniz pagus, die 14. Septembris cum Rege Sveciæ CAROLO & STANISLAO rivali suo, injuriosissimè confectam, Petricoviæ die 20. Octobris rati habuit, Regnoque per solenne diploma abrenunciationis, Stanislao cessit, mox insciis & inconsultis fidelibus suis amicis, è Polonia in Saxoniam ad præsentem submissionem hostium suorum festinans.
			A parte Stanislai, post electionem, coronationem & fœdus Svecicum, nulla comitia, neu convocatio statuum Regni ad unionem, magno errore suo, an magis Sveciæ Regis jussu, Poloniam durantibus tumultibus hisce sub jugo suo retinere cupientis, celebrata. Tantùm literis universalibus, inter STANISLAUM Regem, & adversas sibi confœderationes, Ducemque summum exercitûs, Sieniavium,

Annus	Locus	Successus	Regi AUGUSTO constanter adhaerentem, rationibus causam suam invicem iustificantibus, & Status Regni hinc inde ad suas partes trahentibus, decretatum est.
1707.	Lublina	Interregnum.	Tandem Status confederationis Sendomiriensis Leopolum convocati, die 7. Feb. vincula confederationis suæ, abdicationem Regis AUGUSTI contra leges Regni, & pacta conventa, insciis & invitis plerisque Statibus Reip. factam arguendo, renovarunt, omnes cives ad juvandum Remp. in liberâ electione, exhortati. Inde Lublinum translati cum Primate Szembeckio, (Radzeiovio Cardinale Gedani interim mortuo) denique die 11. Julii h. a. ipsi Interregnum publicarunt. Quod tamen, versis per extremam cladem Svecorum, virtute Magni Russiæ Zari PETRI, primum ad Propoiskum, mox ad Pultavam in limite Russiæ, partam, rebus, ad effectum electionis non pervenit. Quinimò Rege AUGUSTO à Magno Zaro invitato, cum literis manifestis ad Status sub die 8. Augusti anno 1709. in regnum reduce, mox.
1709.	Torunii	—	Hi iidem Status, sub Mareschallo suo DOENHOFFIO congregati die 21. Octobris, reditum Regis in Regnum, cui se ut constantes cives decet, adherere, tanquam liberè electo, & violenter invitâ Rep. exacto Regi suo, declararunt. Quod ipse Rex jam præsens edicto d. 8. Novembris etiam publicavit.

Annus	Locus	Successus

AUGUSTO II reduce in Regnum iterum.

1710.	Varſaviæ.	Integra.

Convocatio generalis Ordinum Regni, titulo Poparcie, confirmationem Confœderationis reſſumpſit; & in fundamento formæque ejus, vincula Regis, pactorum & juramenti renovavit. Fœdus, cum M. Zaro Ruſſiæ anno 1704 pactum approbavit. Vectigal novum finitimum inſolens, de evectis per octo pro centum pretii mercium omnium, de bobus & liquoribus cæterisque ultimæ conſumentię victualibus, ad punctualem ſtipendiorum exſolutionem, cum aliis tributis, quibus Palatinatus Pruſſiæ quoque contra ipſorum jura adſtricti. Denique diſpoſitiones ærarii, eliberandæ Elbingæ contributio iterum, & commiſſiones ad vexandas civitates Gedanenſem & Torunenſem, atque alia ſancira.

Mareſchallus idem STANISLAUS DOENHOFF, Dux Campeſtris M. D. Lituanie, ante Senatores ſubſcripſit.

1712.	Varſaviæ	Integra.

Extraordinaria, adhuc informâ & fundamento confœderationis Sendomiriensis. Præter repetitam toties Statuum, de fidelitate Regi præſtandâ appromiſſionem, exſolutionem ſtipendiorum, & diſpoſitionem ærarii, nihil ſancitum, & Comitia hæc ad diem 31. Decembris, ſub eodem Mareſchallo & Nuntiis, abſque novis Conventibus provincialibus, ſine exemplo limitata.

Mareſchallus idem STANISLAUS DOENHOFF.

Annus.	Locus	Successus	
1712.	Varaviae	Rupta.	Ex limitatione præcedentium, multis rixis protracta; Ducibus exercitûs M. Duc. Lituanie, ob circumscriptionem potestatis suæ invicem discordibus, Nuntiis verò plerisque Saxonicum exercitum, hætenus auxiliarem, dimittendum, nec unquam revocandum magno zelo contendentibus: tandem Michael Puzyna, Capitaneus Wisnensis, in gratiam aulæ, protestatione rupit. Sub eodem Marefchallo, STANISLAO DOENHOFF. Abindè diffidentiâ Statuum glifcente, ex odio copiarum Saxonicarum, ad repellendas earum exactiones passim Nobilibus ad arma procurrentibus, Saxonibus verò non emigrantibus, sed ad defensionem sese parantibus, post insultus aliquot, tandem contentio hæc in apertum bellum domesticum exarsit. Palatinatus enim complures minoris Poloniæ & Russici, simul cum exercitibus Regni & Lituanie, in Tarnograd, sub Marefchallo generali, STANISLAO LEDUCHOWSKI, Succamerario Krzemienecensi, confederati, Saxonicas copias ubique persecuti, justis quoque præliis adorti, vincentes & victi, pacificationem quidem Ravæ confectam, per mediatores Senatores Lecpoli die 24. Januarii 1716. firmarunt. Sed & hæc utrinque ruptâ, iterum aperto Marte decertatum est, donec die 3. Novembr. 1716. Sub mediatione Legati M. Zari Russiæ, tractatus, in fundamento emigrationis Saxonicarum copiarum extra fines Regni, con-

Annus	Locus	Successus	conclusus. In quo tractatu zelo pacificentium Palatinatum, læsiva juribus Dissidentium, & civitatum Prutenicarum puncta ab Aulâ sacrificata sunt. Inde conflatus generalis Statuum Lublinensis, absque conventibus provincialibus, in Comitia pacificationis conversus, Confœderationes omnes, etiam Sendomiriensem abrogarunt. Tractatum prædictum, à Rege & confœderatis ratihabitu confirmarunt. Perpetuum tributum capitale, & exercitus novi conscriptio ac ordinatio Regi, usque ad futura Comitia biennialia, integra non rupta, concessa & definita. Disciplina militaris adstrictior, locatio exercitus, cæteraque Reip. salutaria sancita. Sed quod non admissâ ullâ voce Ordinum Senatorii & Equestris, Constitutiones prout scriptæ, non attentis protestationibus Nuntiorum, ipsiusque Primatis de oppressâ Republ. clamantis, cæteris Statibus jam ex tot motibus & calamitatibus patriæ fessis, & ob divisionem animorum invicem sibi dissidentibus, atque silentibus, lectæ & perlata, typisque traditæ, hoc multi indignè tulerunt. Mareschallus Nuntiorum, idem, qui Confœderationis generalis Palatinatum fuerat, STANISLAUS LEDUCHOWSKI, Succam. Krzemenecensis. Confirmationi constitutionum, præcedentium pacificationis Comitiorum, tamen cautio salvi juris vetandi addita. Literæ à singulis Ordinibus ad M. Russiæ Zarum, educationem exercitus Russici è visceribus Regni perurgentibus. Et in casum defenden-
1717.	Varsoviæ	Integra.	
1718.	Grodna	Integra.	

Annus	Locus	Successus	dendæ patriæ, motio Nobilitatis generalis, denique limitatio horum Comitiorum, sub eodem Mareschallo & sub iisdem Nuntiis, absque novis Conventibus provincialibus, ad placitum à Rege terminum & locum sancita. Cætera ad recessum futurorum Comitiorum rejecta. In his Comitii primus vulnus lethale, libertati Dissidentium à Religione Romanâ, infligere, uni furibundo Sacerdoti, Nuntium è majori Poloniâ, propter Religionem clamoribus & tumultu à sede & conclavi equestri detrudenti, cæteri Nuntii, non Dissidentium tantum, sed etiam suo aliquando præjudicio permiscere.
1719.	Varsoviæ	Rupta.	Mareschallus CHRISTOPHORUS ZAWISZA, Capitaneus Mnińscensis iterum. Ex limitatione antecedentium, continuis altercationibus sine electione Mareschalli novi protracta. Tandem, ut Regiis consiliis obex fieret, internæ & extraneæ factionis verâ causâ, sed prætextu reddendæ potestatis in peditatum Regni stipendia merentem, Ducibus exercituum, à quatuordecim Nuntiis unâ exeuntibus rupta, omniaque ante acta & conclusa irrita facta.
1720.	Varsoviæ	Irrita.	Mareschallus Nuntiorum idem, qui præcedentium fuit. Nuntiis plerisque ad electionem Mareschalli, ante redditum imperium Ducibus exercituum Regni, in peditatum, nolentibus accedere, in ultimo termino legali, Mareschallo priori ZAWISZO valedicente, irrita disfluxere. Multis Nuntiis

Annus	Locus	Successus	tiis simul protestantibus, ne Senatus quicquàm in causis Status Reipubl. cum Rege decernere audeat. Occultam causam rupturæ, metum proponendæ electionis vivente Rege, Ordini equestri dedisse traditur.

[illegible]

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.